

สัมภาษณ์พิเศษ

นางบรรณรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา
“ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา”

คอลัมน์พิเศษ

๒๔ มิถุนายน รำลึกเหตุการณ์
เปลี่ยนแปลงการปกครอง สู่ระบอบประชาธิปไตย

สารวุฒิสภา

The Senate Newsletter

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ www.senate.go.th

ISSN : 0858-6993

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว อาคารรัฐสภา ๑ กรุงเทพฯ

30 May 2014, at the Royal Statue of King Prajadhipok, Parliament Building 1, Bangkok

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุเสด็จแทนพระองค์ ทรงวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมี พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว รองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในฐานะหัวหน้าฝ่ายกิจการพิเศษ พร้อมด้วยผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ร่วมรับเสด็จโดยพร้อมเพรียงกัน

ในการนี้ นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย อธิการบดีประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา นำอดีตสมาชิกวุฒิสภา วางพวงมาลาในนาม “วุฒิสภา” และนางนรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา นำข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา วางพวงมาลาในนาม “สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” พร้อมทั้งร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี

จากนั้น ได้มีพิธีมอบทุนการศึกษาของมูลนิธิพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี แก่เนสิตนักศึกษา บุตรข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ณ บริเวณห้องโถง ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑

Her Royal Highness Princess Soamsawali, by Royal Command, represented His Majesty the King, in laying a royal wreath at the Royal Statue of His Majesty King Prajadhipok on King Prajadhipok Memorial Day. Police General Adul Sangsingkaew, Deputy head of the National Council for Peace and Order (NCPO), as Director of the Special Mission Division, together with a number of executives and officers of the Secretariat of the Senate waited to greet Her harmoniously.

In this regard, Mr. Surachai Liengboonlertchai, Former First Vice-President of the Senate, Acting President of the Senate, preceded a number of former senators to place a floral wreath on behalf of the Senate; while Mrs. Norarut Pimsen, Secretary-General of the Senate, led officers to lay a wreath on behalf of the Secretariat of the Senate. They all joined the religious rites in order to give merit to their Majesties King Prajadhipok and Queen Rambhai Barni.

Afterwards, the scholarships provided by King Prajadhipok and Queen Rambhai Barni Memorial Foundation were awarded to students who are children of officers and employees of the two Secretariats, in the lobby, 1st Floor, Parliament Building 1.

๑๓ พฤษภาคม ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง กรุงเทพฯ
13 May 2014, at Sanam Luang Ceremonial Site, Bangkok

นางนิภาพร ศรีสุวรรณ รองเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้แทนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา ประจำปี ๒๕๕๗

Mrs. Nipaporn Srisuwan, Deputy Secretary-General of the Senate, as a representative of the Secretariat of the Senate, participated in the Alms Giving Ceremony on Buddhism Promotion Week on the occasion of Visakha Bucha 2014.

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ อาคารสุขประพฤติ กรุงเทพฯ
26 May 2014, at Sukprapreut Building, Bangkok

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล จัดอบรมหลักสูตร ภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อสารเพื่อประชาคมอาเซียน (English for ASEAN Community) ระดับกลาง (Intermediate) พ.ศ. ๒๕๕๗ ในวันจันทร์ อังคาร และพฤหัสบดี ระหว่างวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ – ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยมีวิทยากรจากสถาบัน ProLanguage เป็นผู้ให้การอบรม

The Bureau of Human Resources Development organized English for ASEAN Community Course 2014 (Intermediate Level) taught by teachers from ProLanguage Institute on Monday, Tuesday and Thursday during 26 May – 16 June 2014.

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ อาคารสุขประพฤติ กรุงเทพฯ
28 May 2014, at Sukprapreut Building, Bangkok

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดพิธีอำลา นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย อดีตรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา โดยมี นางนรรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา กล่าวขอบคุณในนามข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมนำคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มอบดอกไม้อำลา

The Secretariat of the Senate organized a farewell ceremony in honour of Mr. Surachai Liengboonlertchai, Former First Vice-President of the Senate, Acting President of the Senate. On behalf of the government officials of the Secretariat of the Senate, Mrs. Norarut Pimsen, Secretary General of the Senate, expressed her thanks and appreciation to him and also led the executives, officials and employees of the Secretariat of the Senate to give him flowers.

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ อาคารรัฐสภา ๒ กรุงเทพฯ
29 May 2014, at Parliament Building 2, Bangkok

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย อธิการบดีวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา เป็นประธานพิธีลงนาม ในบันทึกความร่วมมือว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการรวบรวมและสืบค้นข้อมูลกฎหมายของประเทศ ในกลุ่มอาเซียนระหว่างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และศูนย์เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ซึ่ง สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือ ในการพัฒนาระบบสารสนเทศในการรวบรวมและสืบค้นข้อมูล กฎหมายของประเทศในกลุ่มอาเซียน และพัฒนาเว็บไซต์การ

รวบรวมข้อมูลกฎหมายของประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างต่อเนื่องและให้ข้อมูลกฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยมีอดีตสมาชิกวุฒิสภา และผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เข้าร่วมงาน

Mr. Surachai Liengboonlertchai, Former First Vice-President of the Senate, Acting President of the Senate, presided over the MOU signing ceremony between the Secretariat of the Senate, the Electronic Government Agency (Public Organization) and the National Electronics and Computer Technology - NECTEC, for the development of information technology system aimed at gathering legal information across the ASEAN members. This project was launched by the Secretariat of the Senate in order to improve development cooperation on legal information database of ASEAN members and to continually develop and update the ASEAN legal information website. On this occasion, former senators and executives of the Secretariat of the Senate also participated.

๗ - ๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมแซนด์ดาเลย์ (พัทยาเหนือ) จังหวัดชลบุรี
7 - 8 June 2014, at Sandalay Resort (Northern Pattaya), Chon Buri Province

สำนักงานการประชุม จัดโครงการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยง เครือข่าย และการจัดทำทำเนียบผู้ประสานงานระหว่างสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภากับหน่วยงานประสานการเมืองใหม่ในหน่วยงานฝ่ายบริหารและ องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมี นายสิทธิพร สathanไตรภพ รองเลขาธิการ วุฒิสภา เป็นประธานเปิดการสัมมนา

The Bureau of Parliamentary Proceedings organized the seminar willing to provide an exchange program, expand its professional network and create coordinator directory for the Secretariat of the Senate, the Political Sector Coordinator and others related organizations. Mr. Sitthiporn Sathantraipope, Deputy Secretary-General of the Senate, presided over the opening ceremony.

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ลานพระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพฯ

9 June 2014, at Phra Vihara Luang Yard, Wat Suthat Thepwararam, Bangkok

นางวารรัตน์ อติแพทย์ รองเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้แทนนำ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา วางพวงมาลาในนาม “วุฒิสภา” เพื่อถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต

Mrs. Wararat Atibaedya, Deputy Secretary-General of the Senate, led officers of the Secretariat to lay a wreath on behalf of “the Senate” at the Memorial Statue of King Ananda Mahidol in commemoration of his passing away.

สัมภาษณ์พิเศษ

นางนรรรัตน์ พิมพ์เสน เลขาธิการวุฒิสภา **๒**
“ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา”

คอลัมน์พิเศษ

๒๔ มิถุนายน รำลึกเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครอง **๖**
สู่ระบอบประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย **๑๐**

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ **๑๔**

บทความพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มอบรางวัลให้แก่วิทยานิพนธ์ **๑๗**
ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก เพื่อสนับสนุน
ข้อมูลทางวิชาการให้แก่วุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

สฎีพิเศษ

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๔ **๒๐**
ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

วุฒิสภาก้าวไกล... ไปกับประชาคมอาเซียน

การศึกษาดูงานด้านระบบงานนิติบัญญัติ **๒๒**
ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา
ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

มุมมองธรรม

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) **๒๖**

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา

๒๘

กฎหมายน่ารู้

การค้างชำระกับกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์ **๓๒**
และคุ้มครองช้าง

กฎหมายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน **๓๔**

กฎหมายอสังหาริมทรัพย์ “เอกสารสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดิน” **๓๖**

การครอบครองปรปักษ์ **๓๘**

ข้อแตกต่างระหว่างหนังสือมอบอำนาจกับใบมอบฉันทะ **๔๑**

การวางแผนหักลดหย่อนในการประเมินภาษีเงินได้ประจำปี **๔๓**

ปฏิทินรัฐสภา

ศัพท์รัฐสภาน่ารู้ **๔๕**

บรรณาธิการแถลง

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๖
เดือนมิถุนายน ๒๕๕๗

เนื่องด้วยวุฒิสภาได้สิ้นสุดลงตามประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ทำให้ภารกิจต่าง ๆ ของวุฒิสภานับจากนี้ ได้ยุติบทบาทลง แต่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังคงปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนับสนุนภารกิจในด้านนิติบัญญัติตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

วารสาร “สารวุฒิสภา” ได้มีการปรับเนื้อหาบางคอลัมน์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ คอลัมน์ “เรื่องเล่าจาก ส.ว. “เกาะติดกรรมาธิการ” ส่วนคอลัมน์อื่น ๆ ยังคงมีมาแนะนำให้ติดตามกันเช่นเคย เช่น วุฒิสภาก้าวไกล ไปกับประชาคมอาเซียน มุมจริยธรรม ปกป้องรัฐธรรมนูญ เป็นต้น พร้อมนี้สารวุฒิสภาได้จัดทำคอลัมน์ “กฎหมายน่ารู้” ซึ่งเป็นบทความใหม่ที่ได้อบรมรวมเกร็ดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประจำวัน มาแนะนำให้ผู้อ่านได้ติดตามและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สำหรับสารวุฒิสภาฉบับเดือนมิถุนายนอันเป็นเดือนที่มีวันสำคัญเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย นั่นคือ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ขอแนะนำเสนอบทความเพื่อรำลึกเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตย และขอแนะนำบทสัมภาษณ์ นางนรรรัตน์ พิมพ์เสน เลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงบทบาทและแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาหลังจากวุฒิสภาสิ้นสุดลงในสัมภาษณ์พิเศษเรื่อง “ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” รวมถึงบทความอื่น ๆ ที่น่าสนใจติดตามได้ภายในเล่ม

ที่ปรึกษา

นางนรรรัตน์ พิมพ์เสน เลขาธิการวุฒิสภา นางสาวจิตติเทวี ตติยรัตน์ รองเลขาธิการวุฒิสภา

บรรณาธิการ

นางสาวณภรณ์ ใจสัจจะ ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์

กองบรรณาธิการ

กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ออกแบบและจัดพิมพ์ บริษัท ออนป้า จำกัด เลขที่ ๑๑๑/๑ อาคารนวมสร
ถนนพระรามที่ ๓ แขวงบางค้อแหลม เขตบางค้อแหลม กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐
โทร. ๐ ๒๖๘๘ ๒๘๘๘, ๐ ๒๖๘๘ ๒๘๘๘

ติดต่อ

กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ชั้น ๑๔ ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๔๘-๕๐ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๔๘ Call Center วุฒิสภา ๑๑๐๒

นางนรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา “ก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา”

ภายหลังจากการทำหน้าที่ของวุฒิสภาได้สิ้นสุดลงตามประกาศของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ลงเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการให้แก่วุฒิสภานั้น จะมีบทบาทและแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนงานองค์กร เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านนิติบัญญัติอย่างไรบ้าง วารสาร “สารวุฒิสภา” ได้รับเกียรติจากเลขาธิการวุฒิสภาให้เข้าสัมภาษณ์ เพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงก้าวต่อไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

สารวุฒิสภา : ขอให้ท่านได้กล่าวถึงภารกิจและความสำคัญของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต่อกระบวนการด้านนิติบัญญัติของชาติ ตลอดจนบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการวุฒิสภาในการขับเคลื่อนงานขององค์กร

เลขาธิการวุฒิสภา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นหน่วยงานราชการสังกัดรัฐสภา มีฐานะเทียบเท่ากรมและเป็นนิติบุคคล โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการในการประชุมของวุฒิสภาและคณะกรรมการการของวุฒิสภา ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของวุฒิสภา เช่น ด้านบุคลากรงบประมาณต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข และบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

เลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นตำแหน่งข้าราชการประจำมีบทบาทหน้าที่หลัก ๆ ๒ ประการ คือ

ประการแรก ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขาธิการวุฒิสภา เพื่ออำนวยความสะดวกในการประชุมและการปฏิบัติงานของวุฒิสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภาวางไว้

ประการที่สอง ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

สารวุฒิสภา : จากวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่จะเป็นองค์กรธรรมาภิบาลด้านนิติบัญญัติที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง

เลขาธิการวุฒิสภา : การดำเนินงานที่ผ่านมาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ดำเนินการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้องค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จและเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยส่วนราชการต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน และให้ความสำคัญกับกลไกหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์กร คือ การถ่ายทอดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ และใช้คำรับรองการปฏิบัติราชการมาเป็นเครื่องมือในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น

- การให้ความสำคัญกับการบริหารราชการเพื่อให้เป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใส ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานฯ ได้ผลักดันให้มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นว่าแต่ละปีองค์กรจะผลักดันในเรื่องใดบ้างที่จะส่งผลดีต่อการพัฒนาองค์กร

- การเพิ่มขีดความสามารถเฉพาะด้านของความเป็นมืออาชีพ การบริหารจัดการด้านการประชุมและด้านวิชาการในการสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ ซึ่งได้ขยายผลดำเนินการให้ครอบคลุมข้าราชการทุกคน (ประเภทวิชาการ สายงานนิติการ และสายงานวิชาการ รวมทั้งสายงานสนับสนุน) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความเป็นมืออาชีพการบริหารจัดการด้านการประชุมและด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- การพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการดำเนินงาน และตอบสนองความต้องการของสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน มีการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นในสังกัดรัฐสภาและสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มขึ้น เช่น ฐานข้อมูลด้านต่างประเทศ เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ให้ความสำคัญกับเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสนับสนุนงบประมาณให้เครือข่ายเพื่อขยายผลในการสร้างเครือข่ายภูมิภาค เช่น กลุ่มผู้นำสตรี เด็กและเยาวชน ผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ รวมทั้งส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้แก่ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ

สารวุฒิสภา : จากประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้วุฒิสภาลิ้นสุดลง ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานหรือไม่ อย่างไร

เลขาธิการวุฒิสภา : ด้วยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหลายด้าน อาทิ งานด้านวิชาการและธุรการของวุฒิสภา ทั้งในด้านการประชุมวุฒิสภาและการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงบทบาทการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษาของสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบกับนานาอารยประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภาต่างประเทศ

ทั้งนี้ เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศฉบับที่ ๓๐/๒๕๕๗ เรื่องให้วุฒิสภาลิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ อีกทั้งได้ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลิ้นสุดลงเช่นกัน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาย่อมได้รับผลกระทบในการปฏิบัติงานเนื่องจากไม่มีวุฒิสภาแล้ว ทำให้การดำเนินงานบางอย่าง เช่น การตั้งคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา รวมถึงการสรรหาตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิต้องยุติลง นอกจากนี้ ยังมีร่างกฎหมายที่ยังไม่ผ่านความเห็นชอบจากวุฒิสภา อาทิ ร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน ก็เป็นอันตกไปด้วย

ทีมผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ที่ปรึกษา

นางนรรัตน์ พิมเสน
เลขาธิการวุฒิสภา

รองเลขาธิการวุฒิสภา

นายมนตรี รูปสุวรรณ
ที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง
และการบริหารจัดการ

นายวุฒิชัย วัชรรัตน์
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

นายนัท มาสุข
ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

นายสมศักดิ์ มนูญปิฎ
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นายสิทธิพร สห่านไตรภพ
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นางวารรัตน์ อติแพทย์
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นางละอียด จุลตามระ
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

นางสาววารภรณ์ มีเปรมปรีย์
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

นางสาวศศิธร ศรีสุจจริต
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

นายโพธิ์จรณ์ โทธิ์ไสย
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นางสาวจิตติเทวี ดิตยรัตน์
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นางนิภาพร ศรีสุวรรณ
รองเลขาธิการวุฒิสภา

นางรัตนา ศรีสุวรรณ
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

นายพงศ์กิตต์ อรณกัฏศกุล
ที่ปรึกษาด้านระบบงาน
นิติบัญญัติ

สารวุฒิสภา : ภารกิจสำคัญที่สำนักงานฯ ได้รับมอบหมายจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอะไรบ้าง และสำนักงานฯ มีการปรับกระบวนการทำงานหรือเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมายอย่างไร

เลขาธิการวุฒิสภา : โครงสร้างความรับผิดชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฝ่ายกิจการพิเศษ ได้แบ่งภารกิจออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ ภารกิจด้านการประสานกิจการภายใต้สถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่มที่ ๒ ภารกิจด้านนโยบายและบริหาร กลุ่มที่ ๓ ภารกิจด้านสนับสนุนงานรัฐสภา และกลุ่มที่ ๔ ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

สำหรับกลุ่มที่ ๓ ภารกิจด้านสนับสนุนงานรัฐสภานั้น จะมี ๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญ

คือ ๑) สนับสนุนภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติ และ ๒) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

อย่างไรก็ตาม สำนักงานฯ จะได้มีการปรับแผนงานเพื่อให้สามารถรองรับภารกิจตามที่ได้รับมอบนโยบายจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ในการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภานั้น จะต้องยึดตามระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎหมาย และบริหารราชการให้ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

**สารวุฒิสภา : ทิศทางการดำเนินงานของสำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภาต่อไปจะเป็นอย่างไร**

เลขาธิการวุฒิสภา : จากการประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้วุฒิสภาสิ้นสุดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของวุฒิสภา แต่สำนักงานฯ ยังคงมีภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ในส่วนที่เป็นภารกิจของสำนักงานฯ โครงการใดที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานฯ ยังคงต้องมีการดำเนินการต่อไป ส่วนโครงการใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวุฒิสภา อาจมีการชะลอไว้เพื่อปรับรูปแบบและสาระในแต่ละโครงการให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนั้น สำนักงานฯ ยังต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับการปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการที่จะเข้าไปสนับสนุนภารกิจของสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูป หรือแล้วแต่การมอบหมายของ คสช. ซึ่งคาดว่าจะเป็นการปฏิบัติงานที่เป็นที่สนใจของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการปฏิบัติงานดังกล่าวในทุกด้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สำนักงานฯ ยังคงยึดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ นั่นคือการเป็นองค์กรธรรมาภิบาลด้านนิติบัญญัติที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

**สารวุฒิสภา : ท่านมีความคาดหวังต่อองค์กรและบุคลากร
ของสำนักงานฯ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนับสนุนงานด้าน
นิติบัญญัติไว้อย่างไรบ้าง**

เลขาธิการวุฒิสภา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มุ่งหวังที่จะเป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน ซึ่งการจะไปถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น บุคลากรในองค์กรทุกคน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ตนรับผิดชอบด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถ โดยใช้ทักษะประสบการณ์ และความรู้ที่มีนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะงานด้านนิติบัญญัติ จึงคาดหวังให้บุคลากรได้เตรียมพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการประชุม ด้านกฎหมาย หรือ

งานด้านกรรมาธิการ และงานด้านอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

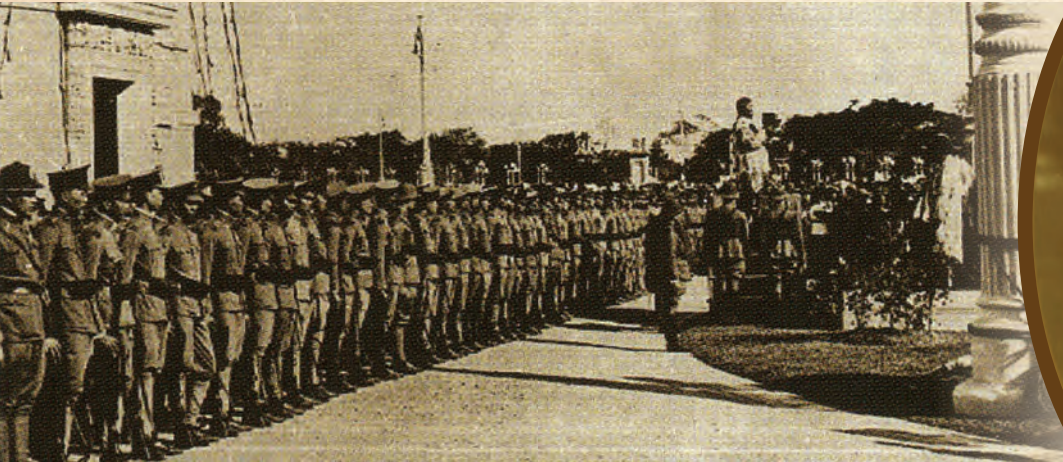
สารวุฒิสภา : จากที่ท่านได้รับรางวัลศิษย์เก่าดีเด่นและผู้ทำคุณประโยชน์ สร้างชื่อเสียง และเผยแพร่หรือปกป้องเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอให้ท่านได้กล่าวถึงความรู้สึกที่ได้รับรางวัลในครั้งนี้

เลขาธิการวุฒิสภา : รู้สึกยินดีที่ได้รับรางวัลดังกล่าวจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งรางวัลศิษย์เก่าดีเด่นและผู้ทำคุณประโยชน์ สร้างชื่อเสียง และเผยแพร่หรือปกป้องเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปี แห่งการสถาปนาเป็นรางวัลที่มอบให้ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาได้ออกไปทำงานรับใช้ประชาชนและประเทศชาติ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า จะต้องเป็นศิษย์เก่าที่ยังไม่เคยได้รับการประกาศยกย่องให้เป็นศิษย์เก่าดีเด่นมาก่อน อีกทั้งยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ และเป็นผู้ที่สร้างชื่อเสียงและเผยแพร่หรือปกป้องเกียรติคุณให้กับมหาวิทยาลัย ซึ่งในปีนี้มีบุคคลและหน่วยงานได้รับการคัดเลือกในโอกาสที่มหาวิทยาลัยครบรอบ ๘๐ ปี รวมจำนวน ๘๐ รางวัล

**สารวุฒิสภา : ท้ายนี้ ขอให้ท่านฝากข้อคิดถึงประชาชนและ
หลักปฏิบัติสำหรับข้าราชการ**

เลขาธิการวุฒิสภา : ด้วยสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันที่ต้องการความรักใคร่ปรองดองและความสามัคคีระหว่างคนในชาติ ซึ่งก็คงจะมีแต่ประชาชนคนไทยเท่านั้นที่จะสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับประเทศไทยได้ บทบาทสำคัญของประชาชนจึงอยู่ที่การทำหน้าที่พลเมืองที่ดี รู้จักหน้าที่ของตน เคารพสิทธิของผู้อื่น ยึดมั่นในหลักกฎหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าและพัฒนาอีก ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ ในฐานะที่เป็นข้าราชการ ซึ่งตลอดชีวิตตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ จึงขอให้ข้าราชการทุกฝ่ายรู้จักหน้าที่ของตนและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยเช่นกัน ■

เรียบเรียงโดย สำนักประชาสัมพันธ์

๒๔ มิถุนายน รำลึกเหตุการณ์ เปลี่ยนแปลงการปกครอง สู่ระบอบประชาธิปไตย

• เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕

ประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาตั้งแต่ในสมัยกรุงสุโขทัย ได้ยึดแนวทางการปกครองแบบราชาธิปไตย โดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกครองแผ่นดิน และเป็นผู้อำนาจอธิปไตยมาโดยตลอด จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระองค์ทรงมีการปฏิรูปการปกครองและปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย รวมทั้งทรงมีพระราชดำริที่จะให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และมีรัฐสภาเป็นสถาบันหลักที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้น แต่ขณะนั้นประเทศไทยยังไม่พร้อมที่จะมีการปกครองในระบบรัฐสภา จึงยังไม่ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองให้มีรัฐสภาและมีรัฐธรรมนูญ แต่ทรงยอมรับว่า การปกครองของประเทศจะต้องเปลี่ยนไปให้มีรัฐสภาและรัฐธรรมนูญในภายภาคหน้า ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๖ สังคมไทยเริ่มปรับตัวให้เข้ากับกระแสวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น พระองค์ทรงพยายามปฏิรูประบบสังคมและการเมืองของไทยให้ก้าวหน้า และมีความใกล้เคียงกับประเทศตะวันตก โดยเฉพาะด้านการเมืองการปกครอง ทรงพยายามกระจายอำนาจนิติบัญญัติและบริหาร โดยให้บรรดาข้าราชการมีบทบาทมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งผลักดันให้ประชาชนได้รับโอกาสเข้าเรียนมากขึ้นตามลำดับ

๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ กำเนิดระบอบประชาธิปไตย

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของการเมืองการปกครองในประเทศไทย เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ใช้มายาวนานกว่า ๗๐๐ ปี มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้น ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ โดยกลุ่มข้าราชการที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ประกอบด้วยกลุ่มทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองในขณะนั้น นำโดย พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ผ่านการศึกษาจากประเทศทางตะวันตก จึงได้รับวัฒนธรรมทางการเมืองจากชาติตะวันตก ประกอบกับมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศไทยในขณะนั้น ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ให้ได้รับการพัฒนาและทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนี้ เพื่อที่จะสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ ๓ ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง เพื่อวางรากฐานประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ และปฏิเสศการสถาปนาสาธารณรัฐโดยเด็ดขาด

ประการที่สอง กำหนดการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยการยึดอำนาจ เพื่อเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ไม่ใช่การจลาจลเองเลือกให้ดังเว้นการทำทารุณใด ๆ ทั้งสิ้น

ประการที่สาม ให้ตั้งอยู่ในสัจจะ เสียสละเพื่อประเทศชาติ เว้นการหาประโยชน์สร้างตนเองโดยเด็ดขาด

ภายหลังจากที่คณะราษฎรยึดอำนาจได้แล้ว ได้ประกาศยกเลิกระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีหนังสือกราบบังคมทูลฯ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงวัตถุประสงค์ในการยึดอำนาจครั้งนี้ว่า “คณะราษฎรไม่ประสงค์จะแย่งชิงสมบัติแต่อย่างใด ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อจะให้มียุทธธรรมการปกครองแผ่นดิน” เหตุการณ์ในวันนั้นได้ผ่านไปโดยมิได้มีความรุนแรงหรือสูญเสียเลือดเนื้อและชีวิตแต่อย่างใด และด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำริจะมอบอำนาจประชาธิปไตยให้แก่ปวงชนชาวไทยอยู่แล้ว ซึ่งพระองค์ทรงตระหนักถึงความเป็นจริงที่ประเทศชาติจะต้องก้าวหน้าให้ทันโลก ทัดเทียมนานาอารยประเทศทั้งหลาย ทั้งนี้ ก็เพื่อความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองและความสงบสุขของอาณาประชาราษฎร์ทั่วผืนแผ่นดิน

- คณะราษฎร ผู้ทำการเข้ายึดอำนาจการปกครอง เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕

หลังจากนั้น ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้นำพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ชั่วคราว ทูลเกล้าฯ และนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงใหม่เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งมีทั้งสิ้น ๖ หมวด มีสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คือ ให้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของราษฎร โดยผ่านผู้แทนราษฎร คณะกรรมการราษฎร และศาล ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขของประเทศ และได้มีการใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ก็ได้มีการยกเลิกการใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว เนื่องจากล้าสมัย และได้มีพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับถาวรขึ้นมาใช้บังคับแทน พระที่นั่งอนันตสมาคม นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ราชอาณาจักรไทย ก็ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ เรื่อยมาตามลำดับ จนถึงปัจจุบันรวม ๑๘ ฉบับ จึงนับว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นวันแห่งการเริ่มต้นของระบอบประชาธิปไตยบนแผ่นดินไทย

กำเนิดรัฐสภาไทย

ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวจำนวน ๗๐ คน ซึ่งแต่งตั้งขึ้นจากผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร ได้เปิดประชุมสภาครั้งแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยการเปิดประชุมในขณะนั้น เจ้าพระยามหิธร เสนาบดีกระทรวงมหรธรร ได้อัญเชิญพระกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเปิดประชุม ความว่า

“วันนี้สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมเป็นครั้งแรก นับว่าเป็นการสำคัญอันหนึ่งในประวัติศาสตร์ของประเทศอันเป็นที่รักของเรา ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะตั้งใจที่จะช่วยกันปรึกษาการงานเพื่อนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศสยามสืบไป และเพื่อรักษาความเป็นอิสริยาภของสยามไว้ชั่วฟ้าและดิน ข้าพเจ้าขออำนาจพระแก่บรรดาผู้แทนราษฎรทั้งหลายให้บริบูรณ์ด้วยกำลังกายกำลังปัญญา เพื่อจะได้ช่วยกันทำการให้สำเร็จตามความประสงค์ของเราและของท่าน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันทุกประการเทอญ”

นับตั้งแต่นั้น จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันกำเนิดรัฐสภาไทย จวบจนถึงปัจจุบัน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ นั้นได้ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นสิ่งที่ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญอันสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

หมุดทองเหลือง หรือหมุดรัฐธรรมนูญ ถูกสร้างขึ้นโดยคณะราษฎรหลังจากมีการปฏิวัติ เป็นหมุดทองเหลืองขนาดเล็กฝังอยู่บริเวณด้านข้างลานพระบรมรูปทรงม้า ฝั่งสนามเสือป่า ซึ่งเป็นจุดที่พระยาพลพลพยุหเสนา ยืนอ่านประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ ๑ แก่เหล่าทหารเพื่อเป็นสักขีพยานต่อการทำการปฏิวัติครั้งนั้น เนื้อความบนหมุดจารึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีข้อความว่า “ณ ที่นี้ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เวลาบ่ายรุ่ง คณะราษฎรได้ก่อกำเนิดรัฐธรรมนูญเพื่อความเจริญของชาติ” นอกจากนี้ หมุดคณะราษฎร ถือเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบทบาทที่มีส่วนในการปกครองของประเทศไทยทั้งในทางนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ นั่นก็คือ การที่มีรัฐธรรมนูญและตัวบทกฎหมายต่าง ๆ เป็นข้อตกลงร่วมกันในข้อปฏิบัติของประชาชนในประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถือเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่ง ซึ่งสะท้อนภาพลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยได้เป็นอย่างดี โดยอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยถูกสร้างขึ้นในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เพื่อเป็นที่ระลึกถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง เริ่มต้นก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒ บริเวณกึ่งกลางวงเวียนระหว่างถนนราชดำเนินกลางกับถนนดินสอ ซึ่งในวันดังกล่าวเป็นวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๑ อันมีสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” เป็น “ไทย” อีกด้วย

- พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ณ ท้องพระโรงกลาง พระที่นั่งอนันตสมาคม

• หมุดที่ระลึกการมีรัฐธรรมนูญฉบับแรก

• อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

สำหรับการออกแบบก่อสร้างนั้น หม่อมหลวงปุม มาลากุล และ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ และได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๓ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมีลักษณะเป็นรูปหล่อลอยตัว ประกอบด้วย รูปเล่มรัฐธรรมนูญในสมุดไทย ประดิษฐานบนพานแว่นฟ้า สร้างด้วย ทองแดง มีความสูง ๔ เมตร หน้า ๕ ด้าน ตั้งบนฐานรูปทรงกลมด้าน บนโค้งกลม ลานอนุสาวรีย์ยกสูงมีบันไดโดยรอบ นอกจานอนุสาวรีย์มี ครีบทรงแบนอยู่ ๔ ทิศ ที่โคนครีบทรงมีภาพแกะสลักลายปั้นลักษณะ นูนสูง และมีรั้วเตี้ย ๆ กันโดยรอบลานอนุสาวรีย์ รั้วนี้ใช้ปืนใหญ่ โบราณจำนวน ๗๕ กระบอก ฟังดินโพล์ท้ายกระบอกขึ้นมาเป็นเสา คล้องโซ่เชื่อมต่อกัน ซึ่งมีรายละเอียดของส่วนประกอบ ดังนี้

- ครีบทรง ๔ ด้าน สูงจากแท่นพื้น ๒๔ เมตร มีรั้วเตี้ย ๒๔ เมตร หมายถึง วันที่ ๒๔ ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- พานรัฐธรรมนูญ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดป้อมกลางตัวอนุสาวรีย์ สูง ๓ เมตร หมายถึง เดือน ๓ หรือ เดือนมิถุนายน (ขณะนั้นนับเมษายน เป็นเดือนแรกของปี) ตรงกับเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สมัยนั้น และหมายถึงอำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ ภายใต้รัฐธรรมนูญ (นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ)
- ปืนใหญ่จำนวน ๗๕ กระบอก (ปากกระบอกปืนฝังลงดิน) โดยรอบฐานของอนุสาวรีย์ที่มีโซ่เหล็กร้อยไว้ หมายถึง ปีที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (เลข ๗๕ เป็นเลขท้ายสองหลักของปี พ.ศ. ๒๔๗๕) ส่วนโซ่ที่ร้อยไว้ด้วยกัน หมายถึง ความสามัคคีพร้อมเพรียง

ของคณะปฏิวัติ

- ลายปั้นนูนที่ฐานครีบทรง ๔ ทิศ เน้นถึงเรื่องราวการดำเนินงานของคณะราษฎรตอนที่นัดหมายและแยกย้ายกันก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕
- พระขรรค์ ๖ เล่ม ที่รายล้อมรอบป้อมกลางตัวอนุสาวรีย์ หมายถึง หลัก ๖ ประการของคณะราษฎร

ตลอดระยะเวลาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยใน ระบบรัฐสภาที่ผ่านมา ซึ่งเป็นเวลา ๘๒ ปีมาแล้ว แม้จะมีความ ผันผวนทางการเมืองการปกครองเกิดขึ้นในแต่ละช่วง และมีการ ประกาศใช้และยกเลิกรัฐธรรมนูญหลายฉบับแต่มิได้ทำให้รูปแบบ การปกครองระบบรัฐสภาของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป แม้บางครั้ง รัฐสภาอาจมีรูปแบบสภาเดียวสภาคู่ อีกทั้งที่มาของแต่ละสภา แตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและ สถานการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยในขณะนั้น แต่สิ่งที่ลืมไม่ได้ก็คือ การรำลึกเหตุการณ์และบุคคลในอดีตที่ร่วมกัน สร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของการเมืองการปกครองไทย โดยส่ง ผ่านรุ่นต่อรุ่นเพื่อสู่เป้าหมาย ดังพระราชกระแสรับสั่งของพระบาท สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในคราวเปิดประชุมสภาครั้งแรก เมื่อ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ย่อมแสดงให้เห็นประชาชนชาวไทยตระหนัก ได้เป็นอย่างดีว่า พระองค์ทรงมุ่งหวังให้ราษฎรได้ใช้สิทธิในการปกครอง ตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ■

ที่มา : ๑. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. หนังสือ ๖๐ ปี รัฐสภาไทย. กรุงเทพฯ : ๒๕๓๕

๒. เว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม (www.m-culture.go.th/.../การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย - พ.ศ. - ๒๔๗๕)

รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ประเทศไทยได้มีรูปแบบการปกครองและสถาบันการเมืองแบบใหม่ที่สำคัญ ก็คือ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี ซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับตามสถานการณ์ รัฐสภาไทยจึงมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ทางการเมืองในแต่ละยุคสมัย

คำว่า “รัฐธรรมนูญ” (Constitution) ตามความหมายที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายถึง บทกฎหมายสูงสุดที่จัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยกำหนดรูปแบบของรัฐว่าเป็นรัฐเดี่ยวหรือรัฐรวม ระบอบการปกครองของรัฐ รวมทั้งสถาบันและองค์การ การใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองรัฐ

นับถึงวันนี้ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้และยกเลิกมาแล้วถึง ๑๘ ฉบับ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นฉบับล่าสุดที่ถูกยกเลิกตามประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สภาวฒิสภา ฉบับนี้จึงขอเสนอข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้ง ๑๘ ฉบับ มานำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบอย่างพอสังเขป ดังนี้

ลำดับ	ชื่อรัฐธรรมนูญ	ที่มา	ประกาศใช้	ยกเลิก	หมายเหตุ
ฉบับที่ ๑	พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕	คณะราษฎรจำนวน ๙๙ คน ร่วมกันยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ต่อมาวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้นำพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองฯ ที่เตรียมไว้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕	๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ (รวม ๕ เดือน ๑๓ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียวคือ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจมากกว่าสถาบันการเมืองอื่น ๆ ทำหน้าที่ดูแล ควบคุมกิจการของประเทศและมีอำนาจถอดถอนกรรมการราษฎรหรือพนักงานรัฐบาล มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้ง
ฉบับที่ ๒	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕	สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวร จำนวน ๙ คน สภาฯ ได้ลงมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๗๕ และประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ซึ่งต่อมาถือเป็น “วันรัฐธรรมนูญ”	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕	๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙ (รวม ๑๓ ปี ๔ เดือน ๒๙ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียวคือ สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิก ๒ ประเภทคือ มาจากการเลือกตั้งและมาจากการแต่งตั้ง

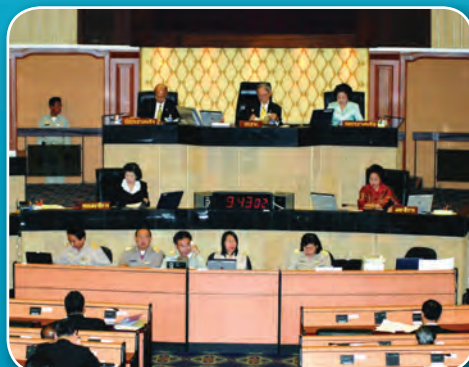
ลำดับ	ชื่อรัฐธรรมนูญ	ที่มา	ประกาศใช้	ยกเลิก	หมายเหตุ
ฉบับที่ ๓	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙	สมาชิกสภาผู้แทนฯ ประเภทที่ ๒ จำนวน ๖ คน ร่วมกันเสนอญัตติร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้เหตุผลว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ใช้มานานแล้ว เหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนไปมากสมควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙	๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ (รวม ๑ ปี ๕ เดือน ๓๐ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ พุฒสภา และสภาผู้แทน (ไม่มีคำว่า “ราษฎร” ต่อท้าย)
ฉบับที่ ๔	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐	พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๓ ต่อมาได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ ซึ่ง พล.ท. หลวงกาจสงคราม เป็นผู้นำร่างเสนอต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีฉายาว่า “รัฐธรรมนูญฉบับใต้ตุ่ม” เนื่องจากนำไปซ่อนไว้ใต้ตุ่มน้ำ	๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐	๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ (รวม ๑ ปี ๔ เดือน ๑๔ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทน
ฉบับที่ ๕	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒	สภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ ได้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญจนเสร็จ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาประกาศให้ความเห็นชอบ ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๔๙๒ และเสนอต่อคณะอภิรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงพระนามเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒	๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒	๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ (รวม ๒ ปี ๘ เดือน ๖ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทน
ฉบับที่ ๖	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕	พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ ได้ทำรัฐประหารวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๔ และให้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาบังคับใช้ไปพลางก่อน พร้อมทั้งให้สภาผู้แทนฯ ประชุมปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร	๘ มีนาคม ๒๔๙๕	๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ (รวม ๖ ปี ๗ เดือน ๑๒ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกประเภทที่ ๑ มาจากการเลือกตั้ง และสมาชิกประเภทที่ ๒ มาจากการแต่งตั้ง
ฉบับที่ ๗	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิวัติยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่า โดยอ้างเหตุผลสำคัญคือ เพื่อป้องกันภัยจากคอมมิวนิสต์ ไว้ซึ่งระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และรัฐธรรมนูญฉบับเก่าไม่รัดกุมเพียงพอ	๒๘ มกราคม ๒๕๐๒	๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ (รวม ๙ ปี ๔ เดือน ๒๓ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ มาจากการแต่งตั้ง จำนวน ๒๔๐ คน

ลำดับ	ชื่อรัฐธรรมนูญ	ที่มา	ประกาศใช้	ยกเลิก	หมายเหตุ
ฉบับที่ ๘	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑	สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒๔๐ คน ได้กร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ใช้เวลาร่างนานถึง ๙ ปี จึงได้นำทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ และประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑	๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑	๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ (รวม ๓ ปี ๔ เดือน ๒๘ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทน (วุฒิสภา มีจำนวน ๓/๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน)
ฉบับที่ ๙	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕	คณะปฏิวัติภายใต้การนำของจอมพล ถนอม กิตติขจร ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และได้นำรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๒ มาปรับปรุงและประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕	๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕	๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ (รวม ๑ ปี ๙ เดือน ๒๒ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ “สภานิติบัญญัติแห่งชาติ” มาจากการแต่งตั้ง จำนวน ๒๙๙ คน
ฉบับที่ ๑๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗	หลังเลิกเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๘ คน โดยมีการนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๒ มาเป็นแนวทางกรร่างและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบการพิจารณา	๗ ตุลาคม ๒๕๑๗	๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ (รวม ๒ ปี)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
ฉบับที่ ๑๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙	คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไทย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และได้แต่งตั้ง “คณะเจ้าหน้าที่ทำงานกฎหมาย” ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ	๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙	๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ (รวม ๑๑ เดือน ๒๘ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ “สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน” สมาชิกมาจากการแต่งตั้ง จำนวน ๓๔๐ คน
ฉบับที่ ๑๒	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐	คณะปฏิวัติโดย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจการปกครองจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน	๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ (รวม ๑ ปี ๑ เดือน ๑๓ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓๖๐ คน และมีสภานโยบายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายแห่งรัฐ และให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี
ฉบับที่ ๑๓	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพื่อใช้แทนฉบับที่ ๑๒	๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑	๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ (รวม ๑๒ ปี ๒ เดือน ๑๑ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
ฉบับที่ ๑๔	ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ร.ส.ช.) โดย พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจการปกครอง	๑ มีนาคม ๒๕๓๔	๙ ธันวาคม ๒๕๓๔ (รวม ๘ เดือน ๘ วัน)	ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมีสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและเสนอแนะหรือให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี

ลำดับ	ชื่อรัฐธรรมนูญ	ที่มา	ประกาศใช้	ยกเลิก	หมายเหตุ
ฉบับที่ ๑๕	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๙๒ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตาม คำกราบบังคมทูลของประธาน ร.ส.ช. ได้ตั้งคณะกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและให้ความเห็นชอบ	๙ ธันวาคม ๒๕๓๔	๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ (รวม ๕ ปี ๑๐ เดือน ๒ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และ วุฒิสภา
ฉบับที่ ๑๖	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทางการเมือง (คปค.) และจัดให้มีสภาร่าง รัฐธรรมนูญ (สสร.) ทำหน้าที่ร่างและ จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อ ปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มี เสถียรภาพและเป็นพื้นฐานสำคัญใน การปฏิรูปทางการเมือง สสร. ประกอบ ด้วยสมาชิก จำนวน ๙๙ คน มาจาก ที่ประชุมรัฐสภา เลือกผู้ที่ได้รับเลือก ตั้งจากจังหวัดต่าง ๆ ๗๖ คน และ จากผู้เชี่ยวชาญ ๒๓ คน	๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐	๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ (รวม ๘ ปี ๑๑ เดือน ๘ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา (สมาชิกมาจาก ราษฎรเลือกตั้งโดยตรง ซึ่ง เป็นครั้งแรกของไทย) และ สภาผู้แทนราษฎร (สมาชิก มาจากการเลือกตั้งแบบ บัญชีรายชื่อและแบบแบ่ง เขตเลือกตั้ง)
ฉบับที่ ๑๗	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙	คณะปฏิรูปการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข (คปค.) นำโดยพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ยึดอำนาจการ ปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศ ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ และได้ นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙	๑ ตุลาคม ๒๕๔๙	๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ (รวม ๑๑ เดือน ๒๓ วัน)	- คณะปฏิรูปการปกครองฯ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นคณะ มন্ত্রীความมั่นคงแห่งชาติ - ระบบรัฐสภา มีสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๕๐ คน มาจาก การแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๙
ฉบับที่ ๑๘	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๑๗ นั้น ได้มีการจัดทำร่าง รัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มีสภาร่าง รัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) กำหนดให้ร่าง รัฐธรรมนูญแล้วเสร็จใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่าง รัฐธรรมนูญครั้งแรก และได้ทำการ เผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้ง จัดให้มีการออกเสียงประชามติ เพื่อ ให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดย ปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง ประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่มาใช้บังคับ โดยนายมิชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยสืบไป	๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐	๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (รวม ๖ ปี ๘ เดือน ๒๙ วัน)	ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือ - วุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๑๕๐ คน (โดยมาจากการเลือกตั้งใน แต่ละจังหวัด จังหวัดละ หนึ่งคน และจำนวนที่เหลือ มาจากการสรรหา) - สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน (โดยเป็นสมาชิก ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบ แบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกซึ่งมา จากการเลือกตั้งแบบบัญชี รายชื่อ จำนวน ๑๒๕ คน)

ที่มา : ๑. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๗๘ ปี รัฐสภาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์. ๒๕๕๓

๒. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. กลินพระราชทานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์. ๒๕๕๐

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นับตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๘๒ ปีแล้ว โดยกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญที่มีมาทุกฉบับได้กำหนดรูปแบบการบริหารการปกครองประเทศอยู่ในระบบรัฐสภา โดยมีหลักสำคัญในการปกครองว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลจากระยะเวลาดังกล่าวจะมีเพียงบางช่วงที่ประเทศไทยได้ว่างเว้นจากการปกครองโดยปราศจากสถาบันรัฐสภา เนื่องจากการปฏิวัติรัฐประหาร หรือยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน และหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือรัฐประหาร ได้ใช้อำนาจเด็ดขาดในรูปของคำสั่งคณะปฏิวัติในการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงเวลานั้น ๆ ซึ่งผลจากการปฏิวัติรัฐประหารหรือการยึดอำนาจบริหารประเทศดังกล่าว ได้ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอันเป็นกฎหมายปกครองประเทศและกลไกของรัฐสภา ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต้องถูกยุบเลิกไป ทั้งนี้ คณะปฏิวัติจะทำการแต่งตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อกำหนดที่ร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมทั้งแต่งตั้งองค์กรเพื่อกำหนดที่ในด้านกระบวนการนิติบัญญัติแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

จากประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมา การมีองค์กรที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ในด้านกระบวนการนิติบัญญัติภายหลังที่มีการปฏิวัติรัฐประหาร นั่นคือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งหมายถึง สภานิติบัญญัติระดับชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภา เป็นสภาเดียว โดยมีสมาชิกซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเทศไทยได้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาแล้ว ๕ ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีที่มาที่ไปอย่างไรนั้น วารสาร “สารวุฒิสภา” ได้นำข้อมูลจากฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า มานำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ ดังนี้

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖

เมื่อคณะปฏิวัติ นำโดยจอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ และประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ กำหนดให้มีสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๕๙ คน ทำหน้าที่รัฐสภา

สถานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และสิ้นสุดลงโดยพระราชกฤษฎีกายุบสถานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ อันมีสาเหตุมาจากการเกิดเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ทำให้มีสมาชิกฯ ขอลาออกเป็นจำนวน ๒๘๘ คน จนไม่เพียงพอจะเป็นองค์ประชุมได้

ประธานสถานิติบัญญัติแห่งชาติ คือ พลตรี ศิริ สิริโยธิน ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ - วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘

แต่งตั้งขึ้นในรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นการยึดอำนาจและขับไล่รัฐบาลชุดที่มีจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี การปฏิวัติของประชาชนในครั้งนี้ไม่มีกรยกเลิกธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ แต่ที่มีการตั้งสถานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นใหม่ เนื่องจากสมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้รับการแต่งตั้งสมัยของจอมพล ถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ลาออกจากตำแหน่งตามเสียงเรียกร้องของกลุ่มนักศึกษาและประชาชนในขณะนั้น เพื่อเปิดทางให้รัฐบาลแต่งตั้งสมาชิกชุดใหม่ก่อนที่จะมีการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเด็ดขาดลงไป ทำให้เหลือสมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติเพียง ๑๑ คน ไม่เพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติได้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการยุบสถานิติบัญญัติแห่งชาติ และโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งสมาชิกแห่งชาติขึ้น จำนวน ๒,๓๔๗ คน ตามพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๖ เพื่อให้สมาชิกสมาชิกแห่งชาติเลือกตั้งกันเองให้เหลือ ๒๕๙ คน เป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและอนุมัติร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะใช้บังคับแทนธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ สมาชิกแห่งชาติชุดนี้เรียกกันทั่วไปว่า สภาสนามม้า ทั้งนี้ สภาสมาชิกแห่งชาติได้เลือกตั้งกันเอง เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๖ โดยข้าราชการพลเรือนเป็นกลุ่มที่ได้รับเลือกเป็นสถานิติบัญญัติแห่งชาติมากที่สุด และพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติตามมติสมาชิกแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

สถานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ - วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ สิ้นสุดลงเนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตาม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ สาเหตุที่สถานิติบัญญัตินี้มีชื่อเรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า “สภาสนามม้า” เนื่องจากเลือกกันที่สนามม้าราชตฤณมัย

ประธานสถานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ มี ๒ คน คือ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธานสภาคนแรก ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ - วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ต่อจากนั้น หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ลาออกจากตำแหน่งและมีนายประภาศน์ อวยชัย ดำรงตำแหน่งประธานสภาแทน ระหว่างวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ - วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒

เกิดขึ้นภายหลังคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นำโดย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีเหตุผลในการยึดอำนาจว่าเป็นเพราะมีความแตกแยกของข้าราชการและประชาชน ประกอบกับการจะพัฒนาระบบประชาธิปไตย ๓ ขั้นตอน ๆ ละ ๔ ปีนั้น นานเกินไป คณะผู้ยึดอำนาจได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ จากนั้นได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นการชั่วคราวแทน ในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรฉบับนี้ ได้ปรากฏเจตนารมณ์อย่างชัดเจนในการที่จะให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

สถานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ แต่งตั้งตามมาตรา ๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ มีสมาชิกจำนวน ๓๖๐ คน (ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ให้แต่งตั้งได้ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๐๐ คน) ทำหน้าที่รัฐสภา ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ - วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ สิ้นสุดลง เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

สำหรับประธานสถานิติบัญญัติแห่งชาติ คือ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ - วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕

เมื่อคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ร.ส.ช.) นำโดย พลเอก สุรยุทธ์ วัฒนพงษ์ ยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เหตุผลที่สำคัญในการเข้ายึดอำนาจ คือ การรักษาไว้ซึ่งสถาบันที่พระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐให้ดำรงอยู่ตลอดไป คณะผู้ยึดอำนาจได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครอง พุทธศักราช ๒๕๓๔ แทน ซึ่งได้กำหนดให้มีสภาเดียว คือ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

อดีตประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ แต่งตั้งตามมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ มีสมาชิกจำนวน ๒๙๒ คน (รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ ให้แต่งตั้งได้ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๓๐๐ คน) ทำหน้าที่รัฐสภา ระหว่างวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ - วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ สิ้นสุดลง เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยมี นายอุกฤษ มงคลนาวิน ดำรงตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ - วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐

เกิดขึ้นเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำโดย พลเอก สนิธ บุษยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะ ทำการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ และได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จากนั้นได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ แต่งตั้งตามมาตรา ๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๔๒ คน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ให้แต่งตั้งได้ไม่เกิน ๒๕๐ คน เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ โดย พลเอก สนิธ บุษยรัตกลิน ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ต่อมา วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพิ่มเติมจนครบ ๒๕๐ คน

ทั้งนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ทำหน้าที่รัฐสภา ระหว่างวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ - วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ดำรงตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ - วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ■

ที่มา : ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า
พิชญ์ สุ่มประดิษฐ์ ผู้เรียบเรียง
<http://www.kpi.ac.th/wiki/index.php>

• พลตรี ศิริ สิริโยธิน
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖)

• หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗)

• นายประภาศน์ อวยชัย
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘)

• พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒)

• นายอุกฤษ มงคลนาวิน
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕)

• นายมีชัย ฤชุพันธุ์
(ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มอบรางวัลให้แก่วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก เพื่อสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้แก่วุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา ได้จัดโครงการคัดเลือกวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก เพื่อสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้แก่วุฒิสภา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านนิติบัญญัติ และเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้แก่นิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตคณาจารย์ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผลิตวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ได้รับความสนใจจากนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีการจัดส่งวิทยานิพนธ์เข้าร่วมการคัดเลือกเป็นจำนวนมาก และได้มีพิธีมอบรางวัลและประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการพิจารณาไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา

ในปี ๒๕๕๖ คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา ยังคงจัดโครงการคัดเลือกวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกฯ ต่อเนื่องขึ้นเป็นปีที่ ๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วุฒิสภา คณะกรรมการ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานนิติบัญญัติ ได้นำข้อมูลจากวิทยานิพนธ์มาใช้ประโยชน์ รวมทั้งเป็นการเพิ่มแหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้ในการสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการของวุฒิสภาอีกทางหนึ่ง ซึ่งช่วงระยะเวลาดำเนินการโครงการดังกล่าว ได้รับความสนใจจากนิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และคณาจารย์จัดส่งวิทยานิพนธ์เข้าร่วมคัดเลือกเพิ่มมากขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยคณะกรรมการวิจัยฯ ได้ทำการคัดเลือกวิทยานิพนธ์ทั้งระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกให้ได้รับรางวัลเสร็จเรียบร้อยแล้ว

โอกาสนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่กำลังศึกษา ทั้งในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก และสถาบันการศึกษา ในอันที่จะคิดค้นและผลิตวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพทางวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา จึงได้จัดพิธีมอบรางวัลให้แก่วิทยานิพนธ์ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับรางวัล และที่ผ่านการพิจารณาให้ได้รับประกาศนียบัตร ตามโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ขึ้น เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ห้องโถง ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมี นายอนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ อดีตรองประธานวุฒิสภา คนที่สอง และอดีตประธานกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา ให้เกียรติมาเป็นประธานมอบรางวัล พร้อมด้วยอดีตสมาชิกวุฒิสภา และนางนรรรัตน์ พิมพ์เสน เลขาธิการวุฒิสภา เข้าร่วมพิธีมอบรางวัล

สำหรับการพิจารณาคัดเลือกวิทยานิพนธ์นั้น มีวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการฯ จำนวนทั้งสิ้น ๓๕ เรื่อง แบ่งเป็นระดับปริญญาโท ๒๐ เรื่อง และระดับปริญญาเอก ๑๕ เรื่อง โดยผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจะได้รับโล่รางวัลและประกาศนียบัตร ประกอบด้วย รางวัลประเภทดีเด่น รางวัลชมเชย และผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับประกาศนียบัตร ดังนี้

ระดับปริญญาโท

รางวัลประเภทดีเด่น จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ ๑ การให้สถานที่หลบภัยแก่เรือที่ต้องการความช่วยเหลือ (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ ว่าที่ร้อยตรี มัธยะ ยุวมิตร จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

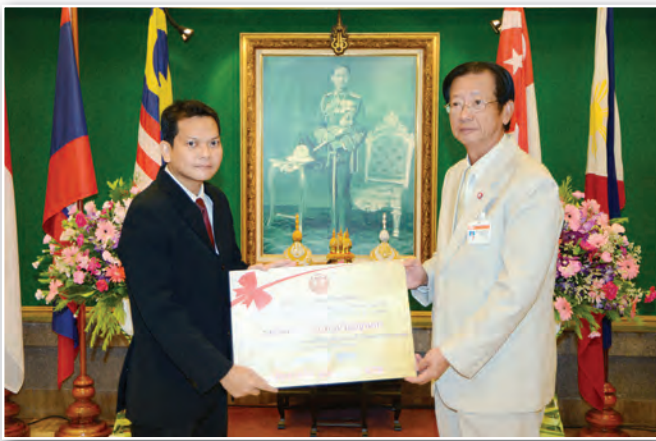
เรื่องที่ ๒ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกสภาและผู้บริหารในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางนิจจารีย์ ภาคินปริพรรห์ จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

รางวัลประเภทชมเชย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ ๑ การควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ศึกษากรณีพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวสุรชนี พานามา จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

เรื่องที่ ๒ วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติกิจการท่าเรือเดินทะเล พ.ศ. .... (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวสุพรรณิ สวนอินทร์ จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

ระดับปริญญาเอก

รางวัลประเภทดีเด่น จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ ๑ การประเมินความสามารถรองรับมลพิษทางอากาศของพื้นที่อุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยการจำลองคุณภาพทางอากาศ (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ ดร.ชาตินัย ชูสาย จากบัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

เรื่องที่ ๒ ผลกระทบนโยบายการคลังต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสมาชิกภูมิภาค ASEAN 5+3: การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ จากคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

รางวัลประเภทชมเชย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทยสู่มาตรฐานสากล (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ ดร.สมบัติ พงศ์พิงศภัค จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

เรื่องที่ ๒ ระบบการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน : ศึกษาเปรียบเทียบระบบของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และประเทศไทย (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ พ.ต.อ.ดร.มานะ เผาะช่วย จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕)

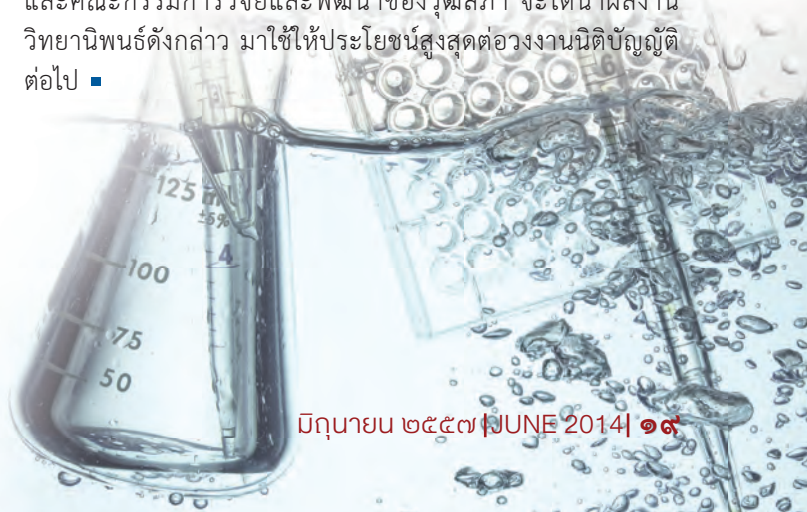
วิทยานิพนธ์ที่ได้รับประกาศนียบัตร จำนวน ๓ เรื่อง ประกอบด้วย
เรื่องที่ ๑ กำมะถันในน้ำมันจากยางรถยนต์หมดสภาพและตัวเร่งปฏิกิริยาสำหรับลดกำมะถัน (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวภาสิดี แสงอารยะกุล จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

เรื่องที่ ๒ เรื่อง การเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์และแนวทางการตรากฎหมายเพื่ออนุวัติการของประเทศไทย (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวอรกานต์ บุญสุทธิ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

เรื่องที่ ๓ เรื่อง ปัญหาการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษากรณีตามมาตรา ๒๖๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายนิติธัญญ์ นุเวศวงษ์กมล จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง)

นายอนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และอดีตรองประธานกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา กล่าวถึงผลงานวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการคัดเลือก คณะกรรมการวิจัยฯ เห็นว่ามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการกลั่นกรองกฎหมายสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย ซึ่งที่ผ่านมามีผลงานหลายชิ้นที่มีศักยภาพและเป็นประโยชน์ทางวิชาการหลาย ๆ แขนง แต่ยังไม่ถูกนำมาเผยแพร่ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่ผลงานเหล่านั้นต้องสูญเปล่า จึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและนำผลงานวิทยานิพนธ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์

สำหรับโครงการคัดเลือกวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก เพื่อสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้แก่วุฒิสภา ประจำปี ๒๕๕๖ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา จะได้นำผลงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มาใช้ให้ประโยชน์สูงสุดต่อวงงานนิติบัญญัติต่อไป ■

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๔

ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน เป็นการประชุมของผู้นำรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกจะมารอภิปรายและแก้ไขประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมไปถึงจัดการประชุมร่วมกันกับประเทศนอกกลุ่มสมาชิก เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ได้มีการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๔ ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีการสรุปผลการประชุมดังกล่าว ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง วารสาร “สารวุฒิสภา” ขอนำผลการประชุมในครั้งนี้มาเสนอให้ผู้อ่านได้รับทราบ เพื่อติดตามความคืบหน้าและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ นี้

การประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๔ จัดขึ้น ณ กรุงเนปิดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เมื่อวันที่ ๑๐ - ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา โดยเป็นการจัดประชุมภายใต้หัวข้อ “Moving Forward in Unity to a Peaceful and Prosperous Community” ซึ่งที่ประชุม

ได้ทบทวนแผนการมุ่งเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเน้นย้ำประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อกำหนดทิศทางและวิสัยทัศน์อาเซียนในบริบทของประชาคมอาเซียนภายหลังปี ๒๕๕๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมุ่งมั่นส่งเสริมความร่วมมือในการสร้างสันติภาพให้กับภูมิภาค และเผชิญหน้ากับความท้าทายต่าง ๆ ทั้งจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบดั้งเดิม เช่น ข้อพิพาทเรื่องเขตแดน ปัญหาหมอกควัน และสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ประชุมฯ ได้หารือเกี่ยวกับอนาคตของอาเซียนภายหลังปี ๒๕๕๘ (ASEAN Community’s Post-2015 Vision) โดยประเด็นที่ประเทศไทยผลักดัน ได้แก่ การสร้างประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง การเป็น rule-based community การรักษาความเป็นแกนกลางและบทบาทของอาเซียนในสถาปัตยกรรมภูมิภาค การจัดการกับประเด็นที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในภูมิภาคและปัญหาข้ามพรมแดนต่าง ๆ อาทิ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด และการโยกย้ายถิ่นฐาน

นอกจากการหารือระหว่างผู้นำอาเซียนด้วยกันเองแล้ว ได้มีการพบปะหารือระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter - Parliamentary Assembly: AIPA) และผู้แทนเยาวชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอีกด้วย ซึ่งในการประชุมกับผู้แทน AIPA ที่ประชุมได้ย้ำถึงบทบาทสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติในการช่วยส่งเสริมการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการนำข้อตกลงต่าง ๆ ของอาเซียนมาปรับใช้ภายในประเทศ ปรับปรุงกฎหมาย

นอกจากนี้ เห็นว่าอาเซียนควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของอาเซียน (ASEAN Development Goal) ในประเด็นสำคัญ อาทิ การขจัดความยากจน สาธารณสุข การศึกษา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งควรสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของสหประชาชาติ

การประชุมครั้งนี้ ยังได้กล่าวถึงการจัดทำความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) โดยที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าการเจรจาจัดทำความตกลง RCEP หรือความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับ ๖ ประเทศ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) ทุกรูปแบบ ขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ยังมีท่าทีที่ค่อนข้างแตกต่างกัน โดยที่ประชุมได้เน้นทุกฝ่ายให้ความสำคัญกับการเจรจา RCEP ให้เป็นการเปิดเสรีที่มีมาตรฐานสูง โดยมีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง (ASEAN Centrality) เพื่อปูทางสู่การเจรจาเปิดเสรีทางการค้าที่มีมาตรฐานสูงขึ้นในอนาคต และเพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจของอาเซียนเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Global Supply Chain) พร้อมกันนี้ ผู้นำอาเซียนยังมีการรับรองเอกสารผลลัพธ์ คือ ปฏิญญากรุงเนปิดอร์ว่าด้วยการบรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (Nay Pyi Taw Declaration on Realization of ASEAN Community ๒๐๑๕) ซึ่งมีสาระสำคัญในการเน้นย้ำความมุ่งมั่นของประเทศสมาชิกอาเซียนในการบรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งการกระชับความสัมพันธ์กับภายนอกภูมิภาคในมิติต่าง ๆ อาทิ การรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน การส่งเสริมค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมด้านประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล การส่งเสริมการรวมตัวทางเศรษฐกิจตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน การส่งเสริมการจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกภูมิภาค การส่งเสริมบทบาทสตรีและเยาวชนในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ความร่วมมือในการรับมือกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการภัยพิบัติ รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในเวทีโลก

และกฎระเบียบให้สอดคล้องกัน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความตระหนักรู้ของภาคประชาชน รวมถึงการร่วมจัดทำวิสัยทัศน์อาเซียนภายหลังปี ๒๕๕๘ จึงเห็นว่าฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารควรมีการประสานงานและทำงานอย่างใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ประเทศไทยได้เน้นย้ำความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในช่วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งอาเซียนกำลังจะกลายเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ที่ประชุมรับทราบข้อเสนอของเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน และประเทศต่าง ๆ ล้วนเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพให้เยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการกำหนดทิศทางในอนาคตของประชาคมอาเซียนต่อไป อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้นำเยาวชน ผู้แทนรัฐสภาและภาคประชาสังคมทำงานกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ■

ที่มา : ๑. <http://www.mfa.go.th/asean/th/news/2352/45826-สรุปประเด็นสำคัญการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่-24.html>

๒. <http://aseanwatch.org/2014/05/14>

การศึกษาดูงานด้านระบบงานนิติบัญญัติ ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

The Study Visit on Legislative Procedure at the Kingdom of Cambodia
During 20 – 23 May 2014

นางสาวศศิธร ศรีสุจจริต ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นหัวหน้าคณะเดินทางนำข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน และข้าราชการ จำนวน ๒๒ คน เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการองค์กรและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะเดินทางได้นำคณะเข้าเยี่ยมคารวะ พร้อมรับฟังบรรยายสรุป ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ โดยนายธัชชยุติ ภัคดี เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ พร้อมอัครราชทูตและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ ได้ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การค้า การลงทุน และความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งได้มีการเตรียมความพร้อมโดยพัฒนาปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านกฎหมาย ด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน ให้สามารถพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ พร้อมตอบข้อซักถามของข้าราชการในประเด็นต่าง ๆ

Miss Sasithorn Srisujarit, Advisor on Legislative Procedure of the Secretariat of the Senate led the delegation of 22 people consisting of a Director of Bureau, supervisors and officers to pay a study visit to the Kingdom of Cambodia. The main purpose of this trip is to study the organization management and the readiness preparation toward ASEAN Community at the Kingdom of Cambodia.

On 20 May 2014, the leader of the delegation led the delegation to pay a courtesy call on H.E. Mr. Touchayoot Pakdi, Ambassador of the Kingdom of Thailand to the Kingdom of Cambodia. The delegation received a warm welcome from the Ambassador, Ministers, officials of the embassy and attended the briefing on general information about economy, society, politics, trade, investment and the readiness towards ASEAN Community

• เข้าเยี่ยมคารวะ นายธัชชยุติ ภัคคี เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ

หลังจากนั้นในช่วงบ่าย คณะเดินทางได้ไปศึกษาดูงาน ณ สภาแห่งชาติกัมพูชา หรือสภาผู้แทนราษฎร ในด้านการบริหารจัดการ และการสนับสนุนภารกิจของสภาแห่งชาติกัมพูชา โดยได้รับการต้อนรับและบรรยายสรุปจากผู้อำนวยการสำนักงานการประมุข สำนักกฎหมาย และสำนักการคลัง เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร การสนับสนุนข้อมูลด้านกฎหมาย พร้อมตอบข้อซักถามและเยี่ยมชมสภาแห่งชาติกัมพูชา

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะเดินทางได้นำคณะเข้าเยี่ยมคารวะและฟังบรรยายสรุป เรื่องแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ของวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา โดย นายอุม ซาริธ (Mr. Oum Sarith) เลขาธิการวุฒิสภา พร้อมคณะผู้บริหารของสำนักงานให้การต้อนรับ โดยเลขาธิการวุฒิสภาได้บรรยายสรุปแนวทางในการพัฒนาองค์กร เพื่อสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภาให้สามารถพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้ได้มาตรฐานสากลตามกรอบของ IPU และสนับสนุนภารกิจในด้านนิติบัญญัติ ด้านการติดตามตรวจสอบ และด้านการเป็นผู้แทนปวงชนของวุฒิสภา โดยกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ ออกเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ

of the Kingdom of Cambodia. Cambodia already prepares the readiness by developing and improving various aspects such as legislation, tourism, trade and investment for supporting the entry into the ASEAN Community completely. Then the questions of the delegation were answered in various issues.

In the afternoon, the delegation paid a study visit to the National Assembly of Cambodia in order to study the management and the support of the National Assembly's missions. The delegation attended the briefing presented by Director of Department of Parliamentary Proceedings, Director of Department of Legislation and Director of Department of Finance about Powers and Duties of the National Assembly of Cambodia, the support of legal information, Questions and Answers (Q&A) and then visited the National Assembly of Cambodia.

On 21 May 2014, the delegation paid a courtesy call on Mr. Oum Sarith, Secretary-General of the Senate of the Kingdom of Cambodia and attended the briefing on the guidelines of the development and the modern organization management of the Senate of the Kingdom of Cambodia. The Secretary-General of the Senate and the executives of the Secretariat of the Senate of the Kingdom of Cambodia welcomed and briefed on the guidelines in the organization development for supporting the missions of senators in the democratic development to meet international standards according to the scope of IPU and supporting the legislative mission, monitoring and inspection and the representative role of the Senate. The strategic plan and the action plan are determined into 3 phases: short term, medium term and long term. The strategic plan comprises 5 main following strategies.

1. The management and the human resource development by sending the personnel to study and train for enhancing knowledge in various aspects:

- The development of legislative knowledge,
- The development of a library system and documentation,
- The development of Information Technology,
- The development of communication.

2. The structure of the policy system and process focusing on the recruitment, appointment of the staffs, the human resource development, the creation of

• เข้าเยี่ยมคารวะ นายอุม ชาริธ (Mr. Oum Sarith) เลขาธิการวุฒิสภา

- การพัฒนาความรู้ด้านนิติบัญญัติ
- การพัฒนาความรู้ด้านระบบห้องสมุดและการจัดเก็บเอกสาร
- การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร

๒. ด้านโครงสร้างระบบนโยบายและกระบวนการที่มุ่งเน้นเรื่อง การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างแรงกระตุ้นและจูงใจ นโยบายกองทุนเงินบำนาญ ความเท่าเทียมทางเพศ

๓. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น มีการพัฒนาระบบเครือข่าย ติดตั้งอินเทอร์เน็ต สำหรับสมาชิกวุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ ให้มีความสมบูรณ์และพร้อมใช้งานโดยได้รับความช่วยเหลือจาก UNDP

๔. ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง จึงได้มีการพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูล หรือ ประกาศต่าง ๆ ทางเว็บไซต์ เกี่ยวกับกิจกรรมของวุฒิสภา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจกฎหมาย การติดตามและตรวจสอบ และ บทบาทการเป็นตัวแทนปวงชนของสมาชิกวุฒิสภาต่อสาธารณชนให้มากขึ้น

๕. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ โดย มุ่งเน้นพัฒนางานด้านประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด

incentives and motivation, the pension fund policy and the gender equality.

3. Information Technology System such as the development of a network system, the installation of internet for senators and officials. It aims the system to be complete and ready to use by getting the assistance from United Nations Development Program (UNDP).

4. The dissemination of information allows people to know correct information so the dissemination of information and the announcement via the website about the activities of the Senate concerning with the enactment, the monitoring and inspection as well as the representative role of senators to the public are developed.

5. The relationship with internal organizations and foreign organizations by focusing on the public relations to the people and strengthening good relationship with public agencies and various agencies such as the National Assembly, the government and independent organizations as well as foreign agencies by sending the personnel to pay a study visit at foreign countries.

และการสร้างสัมพันธ์อันดีกับส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ อาทิสภาแห่งชาติ รัฐบาล และองค์กรอิสระ รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างประเทศ โดยการส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะเดินทางไปศึกษาดูงานการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ณ จังหวัดสีหนุวิลล์ โดยประธานหอการค้าให้การต้อนรับและบรรยายสรุปเกี่ยวกับด้านการค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยวและท่าเรือน้ำลึก ที่ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะเดินทางไปศึกษาศิลปวัฒนธรรม ณ ปราสาทนครวัดนครธม ซึ่งขณะนี้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรยูเนสโก ซึ่งได้มีการบูรณะปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์และงดงามยิ่งขึ้น

การไปศึกษาดูงานครั้งนี้ นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่ทำให้คณะเดินทางได้รับความรู้ ความเข้าใจในระบบการทำงาน การพัฒนาเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานที่ดีระหว่างสำนักเลขาธิการวุฒิสภาไทยและสำนักงานสภาผู้แทนราษฎรของราชอาณาจักรกัมพูชา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา และสภาแห่งชาติกัมพูชา ให้แน่นแฟ้นต่อไป ■

On 22 May 2014, the delegation made a study visit about the trade, investment and tourism at Sihanoukville Province. The President of the Chamber of Commerce provided the briefing on trade, investment, tourism and a deep sea port having the development of infrastructure for the ASEAN Community in 2015.

On 23 May 2014, the delegation made a study visit on arts & culture at Angkor Wat and Angkor Thom which are now registered as the world heritage under the supervision of UNESCO having the restoration for the completion and elegance.

The study visit to the Kingdom of Cambodia was very fruitful. The delegation not only received the knowledge and understanding in the working system including the readiness preparation of the neighboring country towards the ASEAN Community but also strengthened good relationship and cooperation between the Secretariat of the Senate of Thailand and the Secretariat of the National Assembly of Cambodia as well as the Secretariat of the Senate of Cambodia further ■

ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรม ที่จะทำให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ให้สมกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ได้กำหนดไว้ว่า “สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน”

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้นำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ หลัก ดังนี้

๑. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณดำเนินการ โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในองค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

๓. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

๔. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

๕. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาซึ่งแจ้งได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรีโดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

๖. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีโอกาสได้เข้าร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดหาแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนพัฒนา

๗. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ การมอบอำนาจ และความรับผิดชอบ

ในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

๘. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง หลักนิติธรรมการใช้ อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการ ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๙. หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติ และได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนาการศึกษาและอื่น ๆ

๑๐. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการ เพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

หลักธรรมาภิบาลทั้ง ๑๐ ประการดังกล่าวมาแล้วนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี เพราะไม่เพียง จะเป็นการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร แต่ยังเป็นการสร้าง จิตสำนึกที่ดีในการบริหารงาน รวมถึงการทำงานในองค์กรด้วย เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด โปร่งใส ไม่เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบเป็นหลัก ■

ที่มา : ๑. <http://click.senate.go.th/?p=3772>

๒. แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ฉบับปรับปรุง. สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภา จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕
ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

และ

- ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภาทั้ง ๓ ครั้งดังกล่าว

๒. ที่ประชุมพิจารณาเพื่อขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติออกไปเป็นกรณีพิเศษ ตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญฯ ตามที่ประธานคณะกรรมการการต่าง ๆ ร้องขอ ดังนี้

๒.๑ นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์ ประธานคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษ ตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญฯ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๒.๒ พลอากาศเอก ชาลี จันทร์เรือง รองประธานคณะกรรมการการทหาร ผู้ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการการทหาร ได้ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ออกไปเป็นกรณีพิเศษ ตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญฯ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖

๓. กระตุ่ถาม เรื่อง ปัญหาการส่งออกสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและสารปนเปื้อน ของพลตำรวจโท พิชัย สุนทรสัจจุบลย์ ถามนายกรัฐมนตรี

๔. กระตุ่ถาม เรื่อง การช่วยเหลือเกษตรกรสวนส้มโอ จังหวัดนครปฐม อันเนื่องมาจากเหตุมหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ ของ นายสมชาติ พรรณพัฒน์ ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) เป็นผู้ตอบกระตุ่ถามทั้งสองกระตุ่ ดังกล่าว

๕. ร่างพระราชบัญญัติการรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๖. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นภาษีประจำปี และนิรโทษกรรมภาษีประจำปีที่ค้างชำระของหน่วยงานราชการ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้พิจารณา และมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปี และนิรโทษกรรมค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีค้างชำระของหน่วยงานราชการ) ซึ่งวุฒิสภาได้มีมติแต่งตั้งในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ทำหน้าที่พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดแปรญัตติ ภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๒

๗. ร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดน้ำหนักรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๘. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงน้ำหนักของรถที่ใช้ในการประกอบการขนส่งส่วนบุคคล) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ ทีละฉบับตามลำดับให้รับร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับไว้พิจารณา และมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีและนิรโทษกรรมค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีค้างชำระของหน่วยงานราชการ) ซึ่งวุฒิสภาได้มีมติแต่งตั้งในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ โดยมีกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๒

ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภา จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕
ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕
ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันจันทร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และ

ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภาทั้ง ๕ ครั้งดังกล่าว ๒. นายเกชา ศักดิ์สมบูรณ์ ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีและนิรโทษกรรมค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีค้างชำระของหน่วยงานราชการ) ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญฯ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีมติให้ขยายเวลาได้ตามที่คณะกรรมการร้องขอ

๓. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ และพิจารณาเรียงลำดับมาตราจนถึงมาตรา ๘ ประธานของที่ประชุมจึงสั่งให้เลื่อนการพิจารณามาตราดังกล่าว และการพิจารณามาตราอื่น ๆ ที่เหลือไปพิจารณาต่อในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันอังคารที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

เป็นการพิจารณาต่อจากการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้พิจารณาในมาตรา ๘ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการประทุพพิกาศอันสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ ๑๖ ในประเทศไทย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณา และเนื่องจากที่ประชุมได้มีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภา ที่ประชุมจึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร และมีมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของกรรมาธิการเต็มสภาเพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓. กระทู้ถามด่วน เรื่อง ปัญหาตลาดข้าวไทยในสหรัฐอเมริกา ของนายประเสริฐ ประคุณศึกษาพันธ์ ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว

๔. กระทู้ถามด่วน เรื่อง ปัญหาการป้องกันและควบคุมการเกิดไฟไหม้ป่าที่ไม่มีประสิทธิภาพ ของนายกฤษ อาทิตย์แก้ว ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการพิจารณา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว

๕. กระทู้ถามด่วน เรื่อง ปัญหาการลักลอบตัดไม้พยูง ของนายประสงค์ นุรักษ์ ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว

๖. กระทู้ถาม เรื่อง นโยบายของรัฐบาลในด้านการปฏิรูปประเทศ ของนายคำคุณ สิทธิสมาน ถามนายกรัฐมนตรี

๗. กระทู้ถาม เรื่อง มาตราการติดตาม เร่งรัดการดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ของนายสุพจน์ เลียดประถม ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายวราเทพ รัตนากร เป็นผู้ตอบกระทู้ถามทั้งสองกระทู้ดังกล่าว

ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันอังคารที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒. นายประสงค์ ต้นมณีวัฒนา รองประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีและนิรโทษกรรมค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปี ค้างชำระของหน่วยงานราชการ) ผู้ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการวิสามัญคณะดังกล่าว ได้ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ จำนวน ๒ ฉบับ คือ

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงประเภทของหน่วยงานราชการที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีและนิรโทษกรรมค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปี ค้างชำระของหน่วยงานราชการ)

๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดน้ำหนักรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล)

ออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีมติให้ขยายเวลาได้ตามที่คณะกรรมการสิทธิการร้องขอ

๓. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (โอนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปเป็นของกรมป่าไม้) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๒

ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภา จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และ

ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภาทั้ง ๒ ครั้งดังกล่าว

๒. ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยข้อร่าง คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร พร้อมทั้งมีมติเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ เพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓. ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ว่าด้วยการอนุวัติการตามความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนภายในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงตอนบน The GMS Agreement) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๒

๔. ร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔๒

ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่องที่พิจารณา

๑. ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเสนอรายชื่อบุคคลที่เห็นสมควรเป็นกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓

ผลการพิจารณา

โดยที่ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติให้เลื่อนการพิจารณาเรื่องนี้ออกไปก่อน เนื่องจากเห็นว่ายังมีประเด็นที่ฝ่ายกฎหมายจะต้องพิจารณากรณีที่มีผู้ร้องคัดค้าน (นายณัฐเมศวร์ เรื่องพิชัยพร กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ) เกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และประธานวุฒิสภาได้มีหนังสือสอบถามไปยังสำนักงายอัยการสูงสุด โดยที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการอัยการได้มีมติวินิจฉัยวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการ

อัยการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๑๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่า กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา (นายณัฐเมศวร์ เรื่องพิชัยพร และนายวิรุฬห์ วงศ์ภักดิ์) เริ่มดำรงตำแหน่งวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ และครบวาระดำรงตำแหน่งวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งการลงมติดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งกระบวนการพิจารณาและเหตุผลตามกฎหมาย รวมทั้งหลักนิติธรรมแล้ว ที่ประชุมจึงได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีมติเห็นชอบให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเสนอรายชื่อฯ

ทั้งนี้ ได้มีสมาชิกฯ เสนอญัตติขอให้งดใช้ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๑ และข้อ ๑๐๒ เป็นการชั่วคราว เฉพาะกรณี โดยให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสนอรายชื่อฯ ชุดนี้ ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ได้รับการเสนอชื่อไปในคราวเดียวกัน ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบและมีมติให้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานภายใน ๖๐ วัน นับแต่วุฒิสภามีมติให้ตั้งคณะกรรมการชุดนี้

๒. กระทู้ถาม เรื่อง ปัญหาโครงสร้างของหน่วยงานราชการ ของ นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว

๓. กระทู้ถาม เรื่อง ความพร้อมปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ของ นายสุเมธ ศรีพงษ์ ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผลการพิจารณา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว

๔. กระทู้ถาม เรื่อง การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ ของ นางนิลวรรณ เพชรบูรณ์ ถามนายกรัฐมนตรี

ผลการพิจารณา

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล) เป็นผู้ตอบกระทู้ถามดังกล่าว ■

การค้างาช้างกับกฎหมาย เพื่อการอนุรักษ์และคุ้มครองช้าง

บทนำ

ประเทศไทยนั้นถือว่า “ช้าง” เป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติ เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมของไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ปัจจุบันจำนวนช้างในประเทศไทยกำลังลดจำนวนลงอย่างน่าวิตก โดยคาดว่ายังมีช้างป่าเหลืออยู่ประมาณ ๓,๗๐๐ ตัว และช้างบ้านเหลืออยู่ประมาณ ๔,๐๐๐ เชือก ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่มนุษย์บุกรุกทำลายป่าไม้อันเป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารธรรมชาติของช้าง และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับช้างในพื้นที่การเกษตร ใกล้พื้นที่ป่าที่ช้างอยู่อาศัย ตลอดจนการล่าช้างเพื่อเอางาหรืออวัยวะต่าง ๆ มาขาย โดยเฉพาะการลักลอบล่าช้างเพื่อเอางามาทำผลิตภัณฑ์ อาทิ มีด ดาบด้ามงาช้าง หัวเข็มขัด กำไลข้อมือ จี้ ต่างหู แหวน เครื่องรางและของนำโชค หรืองาช้างขัดมันอันเป็นของประดับบ้าน นับว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชากรช้างลดจำนวนลง

บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ชนิดของช้างนั้นมีอยู่ ๒ ชนิด คือ ช้างแอฟริกา (*Loxodonta africana*) และช้างเอเชีย (*Elephas maximus*) โดยช้างแอฟริกา มีการกระจายตัวอยู่ในประเทศต่าง ๆ เช่น เคนยา แทนซาเนีย

อุกันดา ส่วนช้างเอเชียมีการกระจายตัวอยู่ในประเทศต่าง ๆ เช่น อินдия เนปาล ศรีลังกา ไทย ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ เป็นต้น ในประเทศไทยสามารถพบเห็นช้างป่าได้ตามพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง เขาช้างหิน เขาอ่าวฤๅไน เขาสอยดาว และภูหลวง

โดยช้างในประเทศไทยตามกฎหมายจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ ช้างป่า ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และช้างเลี้ยงหรือช้างบ้าน ซึ่งเป็นสัตว์พาหนะตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒

๑. ช้างป่า พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้ช้างป่าเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง และได้กำหนดห้ามมิให้ล่า เพาะพันธุ์ ครอบครอง และค้าซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ดังนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดล่า หรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง

ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว

ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ห้ามมิให้ผู้ใดยิงสัตว์ป่าในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตก และพระอาทิตย์ขึ้น

และห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อช้างป่าเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง การใช้ประโยชน์จากช้างป่า อวัยวะ รวมทั้งงาช้างและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชิ้นส่วนของช้างป่า ตลอดจนการค้าช้างป่า จึงเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย และผู้ที่ฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ช้างเลี้ยงหรือช้างบ้าน พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ ได้กำหนดให้ช้างเลี้ยงหรือช้างบ้านเป็นสัตว์พาหนะ งาที่ได้มาจากช้างเลี้ยงที่ตายตามธรรมชาติและไม่ได้ถูกทำร้ายด้วยการตัดงา จึงสามารถค้าได้โดยถูกกฎหมาย อย่างไรก็ตามกฎหมายอนุญาตเฉพาะการค้าภายในประเทศเท่านั้น เนื่องจากช้างไทยเป็นช้างเอเชีย ซึ่งเป็นชนิดสัตว์ป่าในบัญชีหมายเลข ๑ ตามอนุสัญญา CITES หรืออนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) ซึ่งห้ามทำการค้าโดยเด็ดขาด ยกเว้นในกรณีพิเศษ เช่น การศึกษาวิจัยทางวิชาการและการแพทย์ เพราะเป็นสัตว์ชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ดังนั้น การนำเข้าและส่งออกช้างหรือชิ้นส่วนของช้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงาช้าง ไม่ว่าจะเป็งงาของช้างป่าหรืองาของช้างบ้าน จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้เพราะต้องห้ามตามอนุสัญญา ■

กฎหมายทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน

กฎหมายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนควรทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง จึงขอแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนให้ได้รับทราบ ดังนี้

เมื่อมีคนเกิด จะต้องทำอะไร ภายในระยะเวลาเท่าไร

กรณีเด็กเกิดในบ้าน กฎหมายกำหนดให้เจ้าบ้านซึ่งหมายถึงผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวในบ้านในฐานะเจ้าบ้าน ผู้เช่าหรือในฐานะอื่นใดก็ตาม หรือบิดาหรือมารดาต้องไปแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีเด็กเกิดภายในบ้าน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่เด็กเกิด โดยนำหลักฐานดังต่อไปนี้ไปแสดง คือ ๑) บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของบ้าน กับของบิดาและมารดาที่เกิด ๒) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ๓) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชื่อตัว ชื่อสกุล เพศ สัญชาติ วัน เดือน ปีเกิดของเด็ก ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับตัวบิดามารดาของเด็กที่เกิดด้วย

กรณีเด็กเกิดนอกบ้าน กฎหมายกำหนดให้บิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนเกิดนอกบ้าน หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่เด็กเกิด ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลังได้แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน

ที่มา : www.lampangCity.go.th

กรณีเด็กเกิดที่โรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลจะออกไปรับรองการเกิดให้บิดาหรือมารดา เพื่อนำไปแจ้งการเกิดที่สำนักงานทะเบียนท้องที่ที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ กรณีแจ้งเกิดไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ นายทะเบียนจะออกสูติบัตรให้ไว้เป็นหลักฐาน

ทั้งนี้ หากไม่แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลาที่กล่าวมา จะมีความผิดและมีโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งนายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

การมีบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก ต้องทำเมื่ออายุเท่าใด ถ้าไม่ทำจะเกิดอะไรขึ้น

กฎหมายกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๗๐ ปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่มิใช่มีอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ หรือวันที่ได้สัญชาติไทยสำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย

การขอมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปีนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ซึ่งต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป หรือบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท

บัตรประจำตัวประชาชนมีอายุกี่ปี เมื่อต้องทำบัตรใหม่ ต้องดำเนินการอย่างไร เมื่อใด

บัตรประจำตัวประชาชนมีอายุ ๘ ปี เมื่อบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องทำบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ทั้งนี้ ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๖๐ วัน ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย บัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือกรณีแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรแล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว

การขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรของผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปีนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๖๐ วันดังกล่าว ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป หรือบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท

ไม่พกบัตรประจำตัวประชาชนติดตัว จะมีโทษตามกฎหมายอย่างไร

ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป หากไม่สามารถแสดงบัตรเมื่อเจ้าหน้าที่พนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

หากท่านใดประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้เพิ่มเติม กรุณาติดตามได้ที่ www.senate.go.th หรือ โทรศัพท์สอบถามได้ที่ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายและหน่วยประสานงานราชการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕ ■

กฎหมายน่ารู้

โดย สำนักกฎหมาย

กฎหมายอสังหาริมทรัพย์ “เอกสารสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดิน”

เอกสารสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดิน มีอยู่หลายประเภทที่ควรรู้ และที่สำคัญ ที่ดิน นับว่าเป็นทรัพย์สินที่มีค่า มีราคา และมีประโยชน์แก่มวลมนุษย์อย่างยิ่ง เช่น ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ใช้ในการเกษตรกรรม ใช้ในการอุตสาหกรรม ใช้เป็นหลักประกัน และอื่น ๆ นอกจากนี้ที่ดินยังเป็นเครื่องแสดงฐานะความเป็นอยู่ของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงล้วนพยายามไฝหาให้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินเป็นของตนเอง แม้ปัจจุบันที่ดินจะมีราคาแพงสักเพียงใดก็ตาม ก็พยายามทำงานให้ได้มาเพื่อจะได้แลกซื้อที่ดินเป็นของตนเองสักแปลง สารวุฒิสภาฉบับนี้ขอเสนอเรื่องเอกสารสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดินว่ามีอะไรบ้าง ดังนี้

แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

คือ ใบแจ้งการครอบครองที่ดินเป็นหลักฐานว่าผู้ครอบครองเป็นผู้แจ้งว่าตนครอบครองที่ดินแปลงใดอยู่ (ปัจจุบันไม่มีการแจ้ง ส.ค.๑ แล้ว) ส.ค.๑ ไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิที่ดินเพราะไม่ใช่หลักฐานที่ทางราชการออกให้ เพียงแต่เป็นการแจ้งการครอบครองที่ดินของราษฎร

เท่านั้น ดังนั้น ตามกฎหมาย ที่ดินที่มี ส.ค.๑ จึงทำการโอนกันได้เพียงแต่แสดงเจตนาสละการครอบครองและไม่ยึดถือพร้อมส่งมอบให้ผู้รับโอนไปเท่านั้น ก็ถือว่าเป็นการโอนกันโดยชอบแล้ว ผู้มี ส.ค.๑ มีสิทธินำมาขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. หรือ น.ส.๓ ข.) ได้ ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ นำมาเป็นหลักฐานในการขออนุญาตที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ กรณีนี้ทางราชการจะเป็นผู้ออกให้เป็นที่ไป โดยจะมีการประกาศให้ทราบก่อนล่วงหน้า

กรณีที่ ๒ นำมาเป็นหลักฐานในการขออนุญาตที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. หรือ น.ส.๓ ข.) เฉพาะราย คือ กรณีที่เจ้าของที่ดินมีความประสงค์จะขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ก็ให้ไปยื่นคำขอ ณ สำนักงานที่ดินที่ที่ดินตั้งอยู่เฉพาะการออกโฉนดที่ดินนี้ จะออกได้ในพื้นที่ที่ได้สร้างระวางแผนที่สำหรับออกโฉนดที่ดินไว้แล้วเท่านั้น

ใบจอง (น.ส.๒)

คือ หนังสือที่ทางราชการออกให้เพื่อเป็นการแสดงความยินยอมให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราว ซึ่งใบจองนี้จะออกให้แก่ราษฎรที่ทางราชการได้จัดที่ดินให้ทำกินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งทางราชการจะมีประกาศเปิดโอกาสให้จับจองเป็นคราว ๆ

หากท่านปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน กล่าวคือ ถ้าเป็นที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน ปล่อยทิ้งไว้นานเกิน ๑๐ ปี และที่ดินมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ปล่อยทิ้งไว้นานเกิน ๕ ปีติดต่อกัน ที่ดินดังกล่าวจะต้องตกเป็นของรัฐตามกฎหมาย

ในแต่ละท้องที่ และผู้ต้องการจับจองควรคอยฟังข่าวของทางราชการ ผู้มีใบจองจะต้องเริ่มทำประโยชน์ในที่ดินให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน และต้องทำประโยชน์ในที่ดินให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ ได้รับใบจอง และจะต้องทำประโยชน์ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ของที่ดินที่จัดให้ ที่ดินที่มีใบจองนี้จะโอนให้แก่บุคคลอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะตกทอดทางมรดก เมื่อทำประโยชน์ตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ก็มีสิทธินำใบจองนั้นมาขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. หรือ น.ส.๓ ข.) หรือโฉนดที่ดินได้ แต่หนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินนั้นจะต้องตกอยู่ในบังคับห้ามโอนตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ข.)

- หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ข.) หมายความว่า หนังสือรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว
- น.ส.๓ ออกให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินทั่ว ๆ ไป ในพื้นที่ที่ไม่มีระวาง มีลักษณะเป็นแผนที่รปลูกอย ไม่มีการกำหนดตำแหน่งที่ดินแน่นอน หรือออกในท้องที่ที่ไม่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ ซึ่งรัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขต นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ

- ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (นายอำเภอท้องถื่นที่ เป็นผู้ออกให้)
- น.ส.๓ ก. ออกในท้องที่ที่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ โดยมีกรกำหนดตำแหน่งที่ดินในระวางรูปถ่ายทางอากาศ (นายอำเภอท้องที่ เป็นผู้ออกให้)
  - น.ส.๓ ข. ออกในท้องที่ที่ไม่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ และรัฐมนตรีได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขต นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้ว (เจ้าพนักงานที่ดิน เป็นผู้ออกให้)

ใบไต่สวน (น.ส.๕)

คือ หนังสือแสดงการสอบสวนเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นหนังสือแสดงให้ทราบว่าได้มีการสอบสวนสิทธิในที่ดินแล้ว สามารถจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ ใบไต่สวนไม่ใช่หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ แต่สามารถจดทะเบียนโอนให้กันได้

ถ้าที่ดินมีใบไต่สวนและมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์แสดงว่าที่ดินนั้นนายอำเภอได้รับรองการทำประโยชน์แล้ว เมื่อจดทะเบียนโอนจะต้องจดทะเบียนในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ก่อน แล้วจึงมาจดทะเบียนหลังใบไต่สวน แต่ถ้าใบไต่สวนมีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หรือไม่มีหลักฐานที่ดินใด ๆ และเป็นที่ดินที่นายอำเภอยังไม่รับรองการทำประโยชน์จะจดทะเบียนโอนกันไม่ได้ เว้นแต่เป็นการจดทะเบียนโอนมรดก

โฉนดที่ดิน

คือ หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งออกให้ตามประมวลกฎหมายที่ดินปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังรวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” ซึ่งออกให้ตามกฎหมายเก่า แต่ก็ถือว่ามีการสิทธิ์เช่นกัน ผู้เป็นเจ้าของที่ดิน ถือว่ามีการสิทธิ์ในที่ดินนั้นอย่างสมบูรณ์ เช่น มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดิน มีสิทธิจำหน่าย มีสิทธิขัดขวางไม่ให้ผู้ใดเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ประโยชน์ของโฉนดที่ดิน

- ทำให้ผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินยึดถือไว้เป็นหลักฐาน
- ทำให้เกิดความมั่นคงในหลักกรรมสิทธิ์แก่ผู้เป็นเจ้าของที่ดิน
- ใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของตนทั้งต่อรัฐและในระหว่างเอกชนด้วยกัน
- ทำให้รู้ตำแหน่งแหล่งที่ตั้ง ตลอดจนขอบเขตและจำนวนเนื้อที่ของที่ดินแต่ละแปลงได้ถูกต้อง
- ทำให้สามารถป้องกันการบุกรุกขยายเขตครอบครองเข้าไปในที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ที่สงวนหวงห้าม ที่สาธารณประโยชน์ และที่ดินที่ทางราชการได้กันไว้เป็นเขตป่าไม้
- ทำให้สามารถระงับการทะเลาะวิวาท การโต้แย้ง หรือแย้งสิทธิในที่ดินหรือการรุกรานแนวเขตที่ดินซึ่งกันและกัน

- ทำให้ปัจจัยพื้นฐานในการผลิตทางเศรษฐกิจ มีความมั่นคง และมีผลเป็นการลดต้นทุนการผลิตด้วย
- ทำให้เกิดความรักและความหวงแหนที่ดินของตน มีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาที่ดินของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ใช้เป็นหลักฐานแสดงทุนทรัพย์หรือหลักประกันในการขอสินเชื่อ และกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการเพิ่มกำลังการผลิตและรายได้เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น
- ใช้เป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันบุคคลเข้าทำงาน ประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ฯลฯ
- การตรวจสอบหลักฐานสำหรับที่ดิน สำหรับที่ดินที่เป็นโฉนดกระทำได้โดยสะดวกรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่ประสงค์จะจำหน่าย จ่าย โอน เนื่องจากการโอนที่ดินที่มีโฉนดที่ดินที่ที่ดินไม่ต้องประกาศ เว้นแต่มรดก
- การทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์
- การทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน เช่น การนำที่ดินไปซื้อขาย ยกให้ แลกเปลี่ยน จำนอง ขายฝาก ฯลฯ จะต้องนำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินที่ที่ดินตั้งอยู่
- การทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ข.) จะต้องนำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอที่ที่ดินตั้งอยู่ การทำนิติกรรมนั้นจึงจะมีผลตามกฎหมาย เว้นแต่ได้ยกเลิกอำนาจจำหน่ายอำเภอเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จะต้องไปจดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดินที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่

คำเตือน

เอกสารสำคัญทั้งหมดนี้ แม้จะแสดงถึงการเป็นผู้มีสิทธิดีกว่าบุคคลอื่นแล้วก็ตาม ถ้าหากท่านปล่อยให้ที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน กล่าวคือ ถ้าเป็นที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน ปล่อยให้ว่างนานเกิน ๑๐ ปี และที่ดินมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ปล่อยให้ว่างนานเกิน ๕ ปีติดต่อกัน ที่ดินดังกล่าวจะต้องตกเป็นของรัฐตามกฎหมาย หรือถ้าหากปล่อยให้บุคคลอื่นครอบครองโดยสงบ เปิดเผยโดยมีเจตนาเอาเป็นเจ้าของโดยท่านไม่เข้าขัดขวาง สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินเป็นเวลา ๑๐ ปีติดต่อกัน บุคคลที่เข้าครอบครองนั้นก็จะมีสิทธิไปดำเนินคดีทางศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นโดยการครอบครองได้ และที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ข.) ใช้เวลาแจ้งการครอบครองเพียง ๑ ปีเท่านั้น ท่านก็จะเสียสิทธิ ดังนั้น เมื่อที่ดินของท่านมีเอกสารสำคัญดังกล่าวอยู่แล้ว ก็ควรทำประโยชน์และดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่ดินก็จะ为您的 และเป็นมรดกที่มีค่าให้แก่ทายาทของท่านต่อไป

หากท่านใดประสงค์จะทราบรายละเอียดเพิ่มเติม สามารถศึกษาได้จากบทความของศูนย์ข้อมูลสิทธิทรัพย์สิน <http://www.reic.or.th/RealEstateForPeople/Topic-Law11.asp> ■

การครอบครองปรปักษ์

ในปัจจุบันเจ้าของที่ดินจำนวนไม่น้อยที่มีโฉนดที่ดินอยู่ต่างจังหวัดหลายฉบับจนลืมหรือจำไม่ได้ว่าอยู่ที่ใดบ้าง ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า ไม่เคยเข้าไปดูแลที่ดินเลยเป็นเวลานาน จนอาจมีบุคคลอื่นเข้ามาครอบครองหรือทำกินในที่ดินผืนนั้น หรือบางคนกว้านซื้อที่ดินเอาไว้มองกำไรเท่านั้น โดยที่คนซื้อเองก็ไม่ได้รู้ด้วยซ้ำว่าที่ดินของตัวเองอยู่ที่ไหนบ้าง เมื่อเข้าไปดูที่ดินของตัวเองตามที่อยู่ปรากฏในโฉนดกลับปรากฏมีคนมาอาศัยอยู่เสียแล้ว จึงพออนุมานความเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ เพื่อเป็นความรู้ในเบื้องต้นให้ได้รับทราบ ดังนี้

คำว่า ครอบครองปรปักษ์ ประกอบด้วยสองคำ คือ “ครอบครอง” และ “ปรปักษ์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้อธิบายคำว่า “ครอบครอง” หมายถึง ยึดถือไว้, มีสิทธิถือเอาเป็นเจ้าของ, มีสิทธิปกครอง และอธิบายคำว่า “ปรปักษ์” หมายถึง ข้ำศึก, ศัตรู, ฝ่ายตรงข้าม รวมความแล้วคำว่า “ครอบครองปรปักษ์” หมายถึง การครอบครองของฝ่ายศัตรูหรือฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น การครอบครองปรปักษ์ตามความเข้าใจธรรมดาทั่วไป ย่อมหมายถึงการครอบครองที่มีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงอาจกล่าวได้ว่า การครอบครองปรปักษ์ หมายถึง การที่บุคคลได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่นโดยการครอบครอง ซึ่งตามมาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ บัญญัติว่า

“บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาห้าปีไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์”

ซึ่งการที่ผู้ใดจะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินมาโดยการครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ นั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ครบถ้วนดังต่อไปนี้

- ครอบครอง หมายถึง กิริยาถือถือทรัพย์สิน เช่น เข้าทำประโยชน์ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ในเรือกสวนไร่นา ถือว่าได้ครอบครองเรือกสวนไร่นานั้นแล้ว เป็นต้น

- ทรัพย์สินของผู้อื่น หมายถึง ทรัพย์สินที่เจ้าของมีกรรมสิทธิ์อยู่ในกรณีที่ดินจะต้องเป็นที่ดินมีโฉนดหรือตราจองเท่านั้น

- โดยสงบ คือ การครอบครองโดยปราศจากการข่มขู่ การใช้กำลัง การหลอกลวง และไม่มีใครมาหวงห้ามกีดกัน แสดงความเป็นเจ้าของ หรือการฟ้องร้องขับไล่

- โดยเปิดเผย คือ การครอบครองโดยมิให้หลบซ่อนเร้นปิดบังหรืออำพรางใด ๆ

- ด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ คือ การครอบครองโดยเจตนาตั้งใจที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ไม่ใช่การครอบครองแทนผู้อื่น เช่น คนสวนเฝ้าสวนแทนเจ้าของสวนหรือครอบครองตามสัญญาที่ได้ให้อำนาจไว้ เช่น การครอบครองที่นาเพื่อทำนาตามสัญญาเช่านา เป็นต้น

- ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ติดต่อกัน ๑๐ ปี หรือครอบครองสังหาริมทรัพย์ ๕ ปี ความหมายของ “อสังหาริมทรัพย์” โดยทั่ว ๆ ไปหมายถึง ที่ดินรวมทั้งทรัพย์สินที่ติดกับที่ดิน เช่น ตึกกรมบ้านช่อง อาคาร ถาวรวัตถุ เป็นต้น “สังหาริมทรัพย์” คือทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้

การครอบครองปรปักษ์จะได้กรรมสิทธิ์ต้องปรากฏว่า ครอบครองติดต่อกันตลอดมาเป็นเวลานานตามกฎหมายกำหนดไว้ ด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ต้องเป็นทรัพย์สินที่เจ้าของมีกรรมสิทธิ์อยู่ ซึ่งถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันนานถึง ๑๐ ปี แต่ว่าการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือการเป็นเจ้าของที่ดินนั้นก็ยังไม่สมบูรณ์ที่สุด นอกจากผู้ครอบครองปรปักษ์ที่ดินจะได้ไปจดทะเบียนการได้ที่ดินนั้นมากับเจ้าหน้าที่เสียก่อน โดยผู้ครอบครองปรปักษ์ที่ดินจะต้องไปร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาแสดงสิทธิในที่ดินว่า ผู้ครอบครองปรปักษ์ที่ดินนั้นเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมายแล้ว จากนั้นก็ต้องไปดำเนินการติดต่ออย่างสำนักงานทะเบียนที่ดิน เพื่อจดทะเบียนที่ดินเปลี่ยนแปลงชื่อเจ้าของที่ดินเดิมในโฉนดที่ดินนั้น มาเป็นของผู้ครอบครองปรปักษ์ที่ดินเสียก่อน

สำหรับที่ดินที่ไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเรียกกันว่าที่ดินมือเปล่า เช่น น.ส.๓ หรือไม่มีหลักฐานเลย จะมีสิทธิเพียงการครอบครองเท่านั้น จึงไม่อาจอ้างการครอบครองปรปักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ ได้ แต่สามารถแบ่งการครอบครองกันได้ ตามมาตรา ๑๓๗๕ เพียงแต่ไม่มีกฎหมายรับรองให้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงสิทธิ

“บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาห้าปีไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์”

ดังนั้น คนที่เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหลาย ก็อย่าได้ปล่อยปละละเลยที่ดินของตัวเอง ควรจะต้องเข้าไปดูแลและทำประโยชน์บนที่ดินนั้น อย่าคิดเอาเองว่า อยากรู้เสียก็ไปเป็นเจ้าของคงไม่สูญหายไปไหน เพราะกฎหมายเขาได้ให้สิทธิกับคนที่ได้เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินนั้นจริง ๆ ไม่ใช่เพียงแต่ในนาม ■

ข้อแตกต่างระหว่างหนังสือมอบอำนาจกับใบมอบฉันทะ

โดยทั่วไปสองความหมายนี้ไม่มีบทนิยามที่ให้คำจำกัดความไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อได้วิเคราะห์ความหมายจากบททั่วไปของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “มอบอำนาจ” หมายความว่า มอบหมายให้มีอำนาจจัดการหรือทำการแทน ส่วน “มอบฉันทะ” หมายความว่า มอบธุระไว้ด้วยความไว้วางใจ, ยินยอมให้ทำแทน โดยมีหลักฐานซึ่งได้ปรากฏความเห็นของอาจารย์มิชัย ฤชุพันธุ์ ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความแตกต่างของ “การมอบอำนาจ” กับ “การมอบฉันทะ” ไว้ มีใจความว่า “อะไรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจของบุคคลหนึ่งแล้วจะมอบให้อีกคนหนึ่งไปทำก็ต้องทำเป็นใบมอบอำนาจ แต่อะไรที่เป็นเรื่องของความไว้วางใจกันปกติธรรมดาไม่เกี่ยวกับอำนาจตามกฎหมาย ก็เป็นเรื่องของการมอบฉันทะ แต่บางทีคนก็ใช้ปะปนกันไป” ดังนั้น ขอล่าวถึงความแตกต่างของ “การมอบอำนาจ” และ “การมอบฉันทะ” กล่าวคือ

การมอบอำนาจ

การมอบอำนาจ ตามความหมายที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๙๗ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีอำนาจในทางกฎหมายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยชอบ และมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นแทนตนเองเป็นการเฉพาะเรื่อง หรือเป็นการทั่วไปภายในขอบเขตอำนาจที่ผู้มีอำนาจนั้นมี และภายในขอบเขตระยะเวลาที่กำหนดไว้

ส่วนในกิจการอันใดที่กฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ การมอบอำนาจย่อมจะต้องทำเป็นหนังสือด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๙๘

การที่ผู้รับมอบอำนาจจะทำการแทนตัวการได้เพียงใดนั้น กฎหมายกำหนดไว้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

(๑) การมอบอำนาจเฉพาะการ คือ การที่ตัวแทนจะทำการแทนตัวการได้แต่เพียงในสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมายแก่อนั้นสำเร็จลุล่วงไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๐

(๒) การมอบอำนาจทั่วไป คือ การที่ตัวแทนจะทำการแทนตัวการในกิจใด ๆ ในทางจัดการแทนตัวการได้ทุกอย่าง เว้นแต่การขายหรือจำนองอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์มากกว่า

๓ ปีขึ้นไป การให้การประนีประนอมยอมความ การยื่นฟ้องต่อศาล และการมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๑

กรณีเป็นบุคคลสมมุติ หรือเรียกว่า “นิติบุคคล” ซึ่งมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา การแสดงออกของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล การมอบอำนาจของนิติบุคคลจึงให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนมาใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันระหว่างนิติบุคคลกับผู้แทนของนิติบุคคลและระหว่างนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลกับบุคคลภายนอกโดยอนุโลม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๗

กรณีการมอบอำนาจของส่วนราชการ ย่อมเป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในเรื่องนั้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งโดยทั่วไปยึดหลักตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ในบางหน่วยงาน เช่น ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะเรื่อง ก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายแต่ละฉบับที่บัญญัติไว้เฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ

การมอบฉันทะ

การมอบฉันทะ หมายความว่า การมอบให้บุคคลทำธุระให้ด้วยความไว้วางใจ โดยมีหลักฐานซึ่งการมอบฉันทะนั้น โดยทั่วไปมิใช่เป็นการใช้อำนาจของผู้มอบฉันทะอย่างหนึ่งอย่างใด หากแต่เป็นการขอให้ดำเนินการในเรื่องธุระทั่วไปให้เท่านั้น ซึ่งในบางกรณีจะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่า ในเรื่องใดที่สามารถมอบฉันทะให้ผู้อื่นกระทำได้ แม้จะเป็นเรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายก็ตาม เช่น กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๔ บัญญัติให้ “เมื่อคดีมีเหตุผลพิเศษอันเกี่ยวกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทนายความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะคู่ความหรือทนายความอาจแต่งตั้งให้บุคคลใดทำการแทนได้ โดยยื่นใบมอบฉันทะต่อศาลทุกครั้ง เพื่อกระทำการกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ กำหนดวันนั่งพิจารณาหรือวันสืบพยาน หรือวันฟังคำสั่ง คำบังคับหรือคำชี้ขาดใด ๆ ของศาล มาฟังคำสั่ง คำบังคับหรือคำชี้ขาดใด ๆ ของศาล หรือสลักหลังรับรู้ซึ่งข้อความนั้น ๆ รับสำเนา คำให้การ คำร้องหรือเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑ และ ๗๒ และแสดงการรับรู้สิ่งเหล่านั้น” หรือกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๘๗ บัญญัติให้ “ผู้ถือหุ้นทุกคนจะมอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียงแทนตนก็ได้ แต่การมอบฉันทะเช่นนี้ต้องทำเป็นหนังสือ” หรือกรณีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ (๕) บัญญัติให้ “ผู้ฟ้องคดีสามารถมอบฉันทะให้บุคคลอื่นฟ้องคดีแทนได้” เป็นต้น

กรณีตามประมวลรัษฎากร

การมอบอำนาจ ตั้งตัวแทนซึ่งมิได้กระทำในรูปแบบลักษณะตราสารสัญญาต้องปิดแสตมป์เพื่อเสียค่าอากร ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๓ บัญชีอัตราอากรแสตมป์ ข้อ ๗. กำหนดให้ผู้มอบอำนาจต้องปิดแสตมป์เพื่อเสียค่าอากร ๓ กรณี คือ

(๑) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการครั้งเดียว เสียค่าอากรแสตมป์ ๑๐ บาท

(๒) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนร่วมกระทำการมากกว่าครั้งเดียว เสียค่าอากรแสตมป์ ๓๐ บาท

(๓) มอบอำนาจให้กระทำการมากกว่าครั้งเดียว โดยให้บุคคลหลายคนต่างคนต่างกระทำการแยกกันได้ คิดตามรายตัวบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ คนละ ๓๐ บาท

การมอบฉันทะ ตามประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติให้การมอบฉันทะต้องปิดแสตมป์เพื่อเสียค่าอากร แต่มีบางกรณีเท่านั้นที่ได้มีการกำหนดให้การมอบฉันทะต้องเสียอากรตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๓ บัญชีอากรแสตมป์ ข้อ ๘. กำหนดให้การมอบฉันทะสำหรับให้ลงมติในที่ประชุมของบริษัทต้องปิดแสตมป์เพื่อเสียค่าอากร ๒ กรณี คือ

(๑) มอบฉันทะสำหรับการประชุมครั้งเดียว เสียค่าอากรแสตมป์ ๒๐ บาท

(๒) มอบฉันทะสำหรับการประชุมมากกว่าครั้งเดียว เสียค่าอากรแสตมป์ ๑๐๐ บาท

กล่าวโดยสรุป การมอบอำนาจ ย่อมมีความหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นการทั่วไป คือ การที่บุคคลหนึ่งเรียกว่าตัวการมอบให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวแทนมีอำนาจทำการแทน และการกระทำนั้นมีผลทางกฎหมายเสมือนว่าตัวการกระทำด้วยตนเองซึ่งเป็นเรื่องของการมอบให้ตัวแทนใช้อำนาจแทนตนตามกฎหมาย ส่วนกรณีการมอบฉันทะ มีความหมายว่า เป็นการที่บุคคลมอบให้ผู้อื่นไปทำธุระให้ด้วยความไว้วางใจ โดยมีหลักฐานซึ่งมิใช่เป็นการแสดงออกทางการใช้อำนาจตามกฎหมาย เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าการใช้อำนาจนั้นต้องกระทำด้วยการมอบฉันทะ ย่อมต้องมอบฉันทะในเรื่องนั้นเป็นรายกรณีไป ■

การวางแผนหักลดหย่อน ในการประเมินภาษีเงินได้ประจำปี

การเสียภาษีเป็นหน้าที่ที่พึงต้องปฏิบัติในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศที่มีความรับผิดชอบคนหนึ่ง สำหรับบุคคลธรรมดาทั่วไปหากมีเงินได้เฉพาะเงินเดือน ค่าจ้าง และบำนาญตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๐ (๑) ประเภทเดียวเกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปีขึ้นไป จะต้องเสียภาษีโดยยื่นแบบ ภ.ง.ด. ๙๑ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี

ทั้งนี้ เงินได้สุทธิหลังจากการคำนวณ (เงินได้พึงประเมิน หักค่าใช้จ่าย และหักค่าลดหย่อน) ส่วนที่ไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาทแรก ยังคงได้รับการยกเว้นภาษี แต่สำหรับผู้มีเงินได้สุทธิสูงกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท ต้องเสียภาษีเฉพาะในส่วนที่เกินกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท อย่างไรก็ตาม ในการคำนวณภาษีผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ได้ร้อยละ ๔๐ แต่ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ขอกกล่าวถึงส่วนของการหักเงินลดหย่อนในการประเมินภาษีเงินได้ประจำปี เพื่อให้ทราบสิทธิของตนเองว่า จะสามารถนำเอารายจ่ายประเภทไหนมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บ้าง โดยแยกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ ๑ เป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปของผู้มีเงินได้ และส่วนที่ ๒ เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของผู้มีเงินได้

ส่วนที่ ๑ ค่าใช้จ่ายทั่วไปของผู้มีเงินได้

(๑) การหักลดหย่อนทั่วไป ผู้มีเงินได้สามารถหักได้ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทยถึง ๑๘๐ วัน หรือไม่ก็ตาม และคู่สมรสของผู้มีเงินได้อีก ๓๐,๐๐๐ บาท

(๒) การหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร สำหรับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีเงื่อนไขว่าเป็นบุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือเป็นบุตรบุญธรรมก่อน พ.ศ. ๒๕๒๒ จะนำไปหักค่าลดหย่อนได้ คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท หากเป็นบุตรที่เกิดหลังปี พ.ศ. ๒๕๒๒ คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๓ คน

(๓) การหักค่าลดหย่อนการศึกษาของบุตร ให้หักได้เฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน ๒๕ ปี และยังคงศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือชั้นอุดมศึกษาเฉพาะภายในประเทศได้อีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท

(๔) ค่าลดหย่อนการอุปการะเลี้ยงดูบุพการี กรณีที่ผู้มีเงินได้และคู่สมรสที่มีเงินได้รวมค่าภาษีหรือคู่สมรสที่เงินได้อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสจะมีสิทธิลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาได้คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ต้องมีหนังสือรับรองการอุปการะเลี้ยงดูของบิดาหรือมารดา

(๕) เงินค่าสนับสนุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ เงินใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา มีสิทธิหักลดหย่อนได้ ๒ เท่าของจำนวนเงินที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินคงเหลือหลังหักค่าใช้จ่าย และการหักค่าลดหย่อนอื่น ๆ

(๖) เงินบริจาค เงินบริจาคที่จะสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ ต้องเป็นเงินบริจาคให้การสาธารณกุศล โดยหักได้ตามจำนวนเงินที่จ่ายจริงแต่ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินคงเหลือจากการหักค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ต้องดูรายชื่อองค์กรและนามองค์กรสาธารณกุศลที่กรมสรรพากรอนุญาตให้นำมาหักลดหย่อนภาษีได้เท่านั้น

(๗) การหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จากเงินกู้ยืมเพื่อซื้อเช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นการประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนเงินที่จ่ายจริง แต่ต้องไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ส่วนที่ ๒ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของผู้มีเงินได้

(๑) เงินสะสมที่ถูกหักเข้าไปในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) สำหรับข้าราชการและสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เงินสะสมของสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการสามารถหักลดหย่อนได้เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

(๒) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (กสล.) เงินสะสมในส่วนของลูกจ้างจ่ายเข้าเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนภาษีได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของค่าจ้าง แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

(๓) กองทุนประกันสังคม เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนสามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง

(๔) กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ซึ่งเงินจ่ายสมทบเข้ากองทุนครูสามารถหักลดหย่อนภาษีได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของค่าจ้างแต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

(๕) เงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ที่รัฐให้การสนับสนุนการออมระยะยาวแบบผูกพันและให้ได้รับผลตอบแทนเมื่อสูงอายุ สามารถหักเป็นค่าลดหย่อนทางภาษีได้เท่าที่

ลงทุนจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของเงินได้ และไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี โดยหากเริ่มลงทุนกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) แล้วจะต้องลงทุนต่อเนื่องทุกปี ขั้นต่ำที่ร้อยละ ๓ ของเงินได้ทั้งปีหรือ ๕,๐๐๐ บาท จนกว่าอายุครบ ๕๕ ปีบริบูรณ์ (สามารถระงับการซื้อหน่วยลงทุนได้ไม่เกิน ๑ ปีติดต่อกัน) และลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ทั้งนี้ ไม่นับรวมส่วนที่จ่ายเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ)

(๖) เงินลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ที่รัฐให้การสนับสนุนให้ผู้ลงทุนรายย่อยที่เป็นบุคคลธรรมดาให้ลงทุนระยะยาวในตลาดหลักทรัพย์ ที่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้เท่าที่ลงทุนจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของเงินได้ และไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ซึ่งหากลงทุนในกองทุน LTF แล้ว จะต้องถือครองเป็นเวลา ๕ ปี ปฏิทิน จึงจะสามารถขายคืนกองทุนได้ ทั้งนี้ ผู้มีเงินได้ไม่จำเป็นต้องลงทุนในกองทุน LTF ต่อเนื่องทุกปี หากลงทุนในปีไหน ก็สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีในปีนั้นได้

(๗) การประกันชีวิต เงินเบี้ยประกันสำหรับการประกันชีวิตที่มีกรมธรรม์อายุเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป หักลดหย่อนทางภาษีได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

(๘) เงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ในปี ๒๕๕๒ เป็นปีที่มีมาตรการพิเศษสำหรับเงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (บ้านหรือที่อยู่อาศัยที่สร้างใหม่) โดยเงินได้ที่จะนำไปคำนวณเพื่อหักลดหย่อนนั้น ยึดถือเอาตามจำนวนเงินที่ผู้ขายได้รับเป็นสำคัญ (ตามราคาบ้าน/ คอนโดฯ ที่ซื้อ) ในกรณีที่เป็นการซื้อแบบผ่อนดาวน์จึงหมายรวมทั้งเงินค่าดาวน์ที่เราจ่ายและเงินส่วนที่เหลือเรากู้จากธนาคารมาจ่ายให้โครงการ แต่ทั้งหมดรวมกันแล้วไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

จากกรณีที่กำลังมาข้างต้น หากผู้มีเงินได้วางแผนการลงทุนในส่วนที่ ๒ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของผู้มีเงินได้ โดยนำส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตามข้อ (๑), (๒), (๓) และ (๔) กองทุนรวมหรือประกันชีวิตตามข้อ (๕), (๖), (๗) และ (๘) โดยลงทุนในอัตราที่สูงหรือเป็นจำนวนมากก็หักค่าลดหย่อนได้มาก ซึ่งจะช่วยให้คุณประหยัดภาษีได้ยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การลงทุนมีความเสี่ยง จึงควรศึกษาข้อมูลการลงทุนให้รอบคอบก่อน ■

ที่มา : www.somchartlee.com

ศัพท์รัฐสภาน่ารู้

“สารวุฒิสภา” ฉบับที่แล้ว ที่ได้นำเสนอ “ศัพท์รัฐสภาน่ารู้” ให้แก่ผู้อ่านได้ทราบถึงความหมาย ความเป็นมาของคำและประโยค ที่มักใช้ในวงงานรัฐสภา หรือเป็นศัพท์ที่เราจะได้ยินได้ฟังกันอยู่บ่อยครั้ง “สารวุฒิสภา” ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอคำศัพท์หรือประโยคเพื่อเป็น ความรู้เพิ่มเติม ดังนี้

ประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย* หรือ Democracy มาจากภาษากรีก คือ Demos แปลว่า ประชาชน และ Kratos แปลว่า การปกครอง ซึ่งรวมกันหมายถึง การปกครองโดยประชาชน เริ่มใช้ในสมัยกรีก โดยมีความหมายถึงสิทธิของราษฎรของนครรัฐกรีก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการ ชั้นมูลฐานที่สำคัญ คือ เชื่อในความเท่าเทียมและคุณค่าของ บุคคล เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล และสามารถมีส่วนร่วมใน กระบวนการทางการเมือง

ในปัจจุบันความเป็นประชาธิปไตย คือ การที่ผู้นำทางการเมือง มาจากการเลือกตั้งที่อิสระและยุติธรรมโดยประชาชน โดย รูปแบบปกครองในระบอบประชาธิปไตย อาจมีลักษณะที่ แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เมื่อพิจารณาถึงการแบ่งแยก อำนาจแล้ว บางประเทศอาจมีการปกครองในระบอบรัฐสภา ในขณะที่บางประเทศเป็นระบอบประธานาธิบดี เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของรัฐบาล อาจเป็นได้ทั้งรัฐเดี่ยวหรือสหพันธรัฐ และอาจมี ระบบการเลือกตั้งที่แบ่งออกเป็นเขตเลือกตั้งขนาดเล็ก หรืออาจ เป็นระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนก็ได้

อย่างไรก็ดี ประชาธิปไตยมิใช่รูปแบบการปกครองที่สมบูรณ์ ที่สุด เพราะจะมีความขัดแย้งในเชิงหลักการและการปฏิบัติหลาย ประการ เช่น ความขัดแย้งระหว่างหลักการเรื่องเสรีภาพและ ความเท่าเทียม ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้มักจะขัดแย้งกันตลอดเวลา เพราะ เสรีภาพสำหรับปัจเจกชน มักจะนำมาซึ่งความไม่เท่าเทียมกันทาง อำนาจและความมั่นคงในทรัพย์สิน ขณะที่ความเท่าเทียมกัน ทางการเมือง อาจนำมาซึ่งการจำกัดเสรีภาพของประชาชนในการ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประชาธิปไตยจะมีใช่รูปแบบการปกครอง ที่สมบูรณ์แบบเต็มที่ แต่ก็ยังเป็นระบอบซึ่งยอมรับในสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุด ผ่านการเลือกตั้งตัวแทน ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน และถือได้ว่าเป็นระบอบที่มีความรับผิดชอบต่อประชาชน (Accountability) ต่อประชาชนมากที่สุดระบอบหนึ่ง ■

ภราดรภาพ

เมื่อพูดถึง “ประชาธิปไตย” ในเมืองไทย จะมีการอ้างเรื่อง เสรีภาพและความเสมอภาคอยู่เป็นอย่างมาก แต่จะพูดถึงเรื่อง “ภราดรภาพ”^๓ ค่อนข้างน้อย แต่ก็มิได้หมายความว่า ภราดรภาพ ซึ่งแปลได้ว่า ความเป็นพี่น้อง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยหรือ ถูกมองข้าม

หลวงประดิษฐมนูธรรม หรือนายปรีดี พนมยงค์ ได้เขียน อธิบายถึงภราดรภาพ หรือความเป็นพี่น้องไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ ว่า “มนุษย์เกิดมาเพื่ออยู่ร่วมกันดังกล่าวนั้นแล้ว มนุษย์จึงต้อง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในประเทศหนึ่งถ้ามนุษย์คนหนึ่งต้องรับ ทุกข์ เพื่อนมนุษย์อื่นก็รับทุกข์ด้วย จะเป็นโดยทางตรงหรือทาง อ้อมก็ตาม เหตุฉะนั้นเพียงแต่มนุษย์มีความเป็นอิสระ และมีความเสมอภาค จึงยังไม่เพียงพอ คือ จำต้องมีการช่วยเหลือกัน ฉันทพี่น้องด้วย”

สังคมที่เป็นประเทศชาติบ้านเมืองนั้น ความเป็นพี่น้องจะ สำคัญยิ่ง มีตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน บ้านเมืองใดต้องเผชิญกับ ภาวะสงคราม ผู้คนในบ้านเมืองก็เดือดร้อนลำบากยากเข็ญกันทั่ว หน้า ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย บ้านแตกสาแหรกขาด หรือใน กรณีที่บ้านเมืองใดเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้คนก็เดือดร้อนด้วย กันทั้งนั้น

ฉะนั้นในระบอบประชาธิปไตย การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึง เป็นสิ่งที่จำเป็นอยู่เหมือนกัน ■

*นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, “ประชาธิปไตย”, สารานุกรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: พระปกเกล้า สถาบัน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐๒.

^๓นรินทร์ เศรษฐบุตร, “ภราดรภาพ”, สารานุกรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: พระปกเกล้า สถาบัน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๔.

พลเมือง

“พลเมือง”^๓ มีความเชื่อมโยงอย่างยิ่งกับความเป็นประชาสังคม เพราะสังคม ชุมชน ที่มีความเป็นประชาสังคมนั้น จะมีความสัมพันธ์และความร่วมมือของ “คนแปลกหน้า” หมายถึง คนที่ไม่อยู่ในแวดวงใกล้ชิดสนิทสนมทางสายเลือด เครือญาติ ถิ่นฐานบ้านเรือน จะมีความสัมพันธ์ที่จะพบในแวดวงของสังคมสมัยใหม่ ที่มีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะความเป็นพลเมืองนั้นมีหลักสำคัญ คือ

๑. ความคิดของความเป็นพลเมือง (Citizens) จะมีสมาชิกที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองของตน พลเมือง คือ ผู้มีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น ไม่ปรารถนาไปครอบงำใคร และไม่ต้องการให้ใครมาครอบงำ บงการหรืออุปถัมภ์ พลเมืองมิใช่ไพร่หรือราษฎร แต่พลเมืองจะเป็นผู้ที่สนใจการปกครองตนเอง หรือมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง สนใจต่อส่วนรวมและเข้าใจว่าการเมืองเป็นการสร้างคุณธรรม คุณค่าเพื่อผู้อื่นและเสียสละเพื่อส่วนรวมด้วย ดังนั้น ในสังคมต่าง ๆ จึงต้องมุ่งสร้างความเป็นพลเมืองที่มีคุณธรรมเพื่อส่วนรวม

๒. การสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นได้ ภาครัฐต้องลดบทบาทและปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ เพื่อเปิดช่องให้ประชาสังคมเข้ามาแทน ซึ่งอุดมการณ์ “ประชาสังคม” นี้ใช้เสริมแทนอุดมการณ์ “เพื่อชาติ” หรือชาตินิยมได้ และประชาสังคมไม่ย่ำเรื่องชาติและเชื้อชาติ แต่เน้นความเป็นอิสระและการพึ่งตนเองมากกว่าการพึ่งพิงรัฐ เป็นส่วนหนึ่งของรัฐหรืออยู่ใต้รัฐ

๓. การเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบอบประชาธิปไตย คือ การเปลี่ยนราษฎรให้เป็นพลเมือง เพราะพลเมืองนั้นคือราษฎรที่นอกจากเสียภาษี และปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้วยังต้องมีบทบาทและอำนาจทางการเมือง เช่น

- ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อบ้านเมือง
- ใช้สิทธิเข้าไปร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมร่วมไปกับรัฐ

ความเป็นพลเมืองจะเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย และกิจการของรัฐ เป็นคนที่อยากมีส่วนร่วม อยากเข้าช่วยทำ และสามารถทำการต่าง ๆ แทนรัฐได้มากพอสมควร เพราะพลเมืองจะคิดว่าตนมีสิทธิมีเสียง มีส่วนร่วมในบ้านเมือง ดังนั้น ในสังคมไทยที่มีปัญหาสังคมสลับซับซ้อน มีความเป็นสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ■

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง^๔ ในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยเจตจำนงของตนเองที่มุ่งผลักดันให้รัฐบาล หรือองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมือง ตัดสินใจในทิศทางที่ตนต้องการสนองต่อผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับความคิดเห็น อุดมการณ์ของตน การกระทำที่จัดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การรวมตัวดำเนินการในรูปของกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ หรือกลุ่มผลประโยชน์สาธารณะ ตลอดจนการประท้วง การเดินขบวน ฯลฯ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ อาจมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านแรงจูงใจและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมมีทั้งที่ถูกกฎหมายและที่ผิดกฎหมาย

ความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมจิตวิทยา เช่น ความสนใจทางการเมือง (ความรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง) เป็นต้น และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง เช่น เป็นสังคมที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงใด มีอัตราการรู้หนังสือ การเปิดรับสื่อมวลชนเพียงใด กติกาทางการเมืองเปิดโอกาสให้เพียงใด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทย มักขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ระบบการเมืองเปิดโอกาสให้หรือไม่ ในช่วงการเมืองอำมาตยาธิปไตย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่และไม่สม่ำเสมอ ในรูปแบบของการเลือกตั้ง เมื่อผู้มีอำนาจทางการเมืองกำหนดให้มีกิจกรรมของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีน้อยมาก ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๙ และหลังจาก พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงปรากฏการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง หลายรูปแบบ รวมทั้งการประท้วงและการเดินขบวน

โดยทั่วไป การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการกระทำโดยอิสระของปัจเจกบุคคล แต่ในทางการเมืองไทยและการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มาจากการระดมพลัง เช่น การรวมเป็นกลุ่มโดยการจัดตั้งของรัฐ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการระดมพลังของผู้มีอิทธิพลหรือข้าราชการ เป็นต้น

ปัจจุบันเริ่มมีความสนใจเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายที่หมายถึง การที่ประชาชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะโดยตรง เป็นการเมืองของพลเมืองไม่ใช่กดดันให้รัฐเป็นฝ่ายทำ โดยประชาชนเป็นผู้กดดันและเฝ้าดูอยู่วงนอก โดยอาจอยู่ในรูปของการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม กลุ่มผลประโยชน์สาธารณะที่ร่วมทำงานกับภาครัฐ ทำงานช่วยรัฐในกิจการที่ตนทำได้ อาทิ การเมืองระดับท้องถิ่น ■

^๓กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง, “พลเมือง”, สารานุกรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: พระปกเกล้า สถาบัน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๐.

^๔สายทิพย์ สุกดีพันธ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”, สารานุกรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: พระปกเกล้า สถาบัน, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖.

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ อาคารรัฐสภา ๒ กรุงเทพฯ

9 June 2014, at Parliamentary Building 2, Bangkok

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย อดีตรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง พร้อมด้วยอดีตสมาชิกวุฒิสภา และนางนรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา จัดทำบุญสวดมนต์เพื่อเป็นสิริมงคล เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๘ ปี โดยนิมนต์พระสงฆ์ ๑๐๘ รูป จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำโดย พระครูบรรพตวิหการการเจ้าอาวาสวัดเทพบุตรบรรพต รองเจ้าคณะอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

Mr. Surachai Liengboonlertchai, Former First Vice-President of the Senate, together with former senators and Mrs. Norarut Pimsen, Secretary general of the Senate, invited 108 monks from Northeast region to make merit, in occasion of 68th Anniversary of His Majesty the King's Accession to the Throne, led by Phra khru Banpotviharnkarn, the Abbot of Wat Theppabutrbanpot, Vice Ecclesiastical District Officer of Amphoe Thep Sathit, Chaiyaphum Province.

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ อาคารสุขประพฤติ กรุงเทพฯ

9 June 2014, at Sukprapreut Building, Bangkok

สำนักประชาสัมพันธ์ จัดโครงการฝึกอบรม “การคัดเลือกประเด็นข่าวและการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์” ครั้งที่ ๒ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพทักษะการคัดเลือกประเด็นข่าว การเขียนข่าว รวมทั้งการคัดเลือกภาพข่าว ได้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่ในเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์ของวุฒิสภา “Click Senate ทุกสัปดาห์กับภารกิจวุฒิสภา” และผู้แทนจากสำนักต่าง ๆ จำนวน ๑๕๐ คน โดยมี นางสาวจิตติเทวี ตติยรัตน์ รองเลขาธิการวุฒิสภา เป็นประธานเปิดโครงการฯ ในโอกาสนี้ได้รับเกียรติจาก นางสาวฉัตรรัศมิ์ ปิยทัศน์สิริ ที่ปรึกษาฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ TNN ๒๔

บรรยาย เรื่อง “เทคนิคการเลือกประเด็นข่าวและการเขียนข่าว” และ ผศ. ดร.มนวิภา วงรุจิระ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายสื่อสารองค์กร และวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บรรยายเรื่อง “การคัดเลือกประเด็นข่าวและการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ และการฝึกปฏิบัติ”

The Bureau of Public Relations held the 2nd training programme on “News Selection and News Writing for Public Relations” to improve news selecting and writing skills as well as picture selecting of officials in charge of preparing information for “Click Senate : every week with Senate activities” and 150 representatives from different bureaus. Miss Jittitayvee Tatiyaratana, Deputy Secretary-General of the Senate, presided over the opening ceremony. On this occasion, Miss Chatraras Piyatassiri, News Advisor of TNN 24 Television Station, gave a lecture on “Techniques for News Selection and News Writing” and Asst. Prof. Dr. Monwipa Wongrurjira, Assistant to the President for Corporate Communication and International Affairs, Sokhothai Thammathirat Open University, gave a lecture on “Selecting News Issues and Writing News for Public Relations” as well as provided practice.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เป็นองค์กัรตวรรษมาภึษาสที่ใ้รับการยอมรับจากสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน

สารวุฒิสภา

เป็นวารสารรายเดือน จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นอนกันิทนาการ โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หากต้องการข้อมูล ข้อแนะนำ หรือคำถามใ้ใด ๆ เกี่ยวกับวุฒิสภา หรือรัฐสภา กรุณาติดต่อ : กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ถนนอุกองใ้ใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๓๑ ๔๓๔๔-๕๐ โทรสาร ๐ ๒๒๓๑ ๔๓๔๔ Call Center วุฒิสภา ๑๑๐๒ www.senate.go.th

จัดพิมพ์ใ้โดย บริษัท ออนป้า จำกัด โทร. ๐ ๒๒๐๘๙ ๒๒๘๘๘, ๐ ๒๒๐๘๙ ๒๒๙๙๙

<http://click.senate.go.th>
ทุกสัปดาห์กับการกิจวุฒิสภา